

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 9.10.2001
KOM (2001) 337 lopullinen/2

OSA I

CORRIGENDUM

Annule et remplace la page 2
du volume I du document
COM(2001) 337 du 22.6.2001.

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

**YHTEISÖN TOIMINTAOHJELMASTA ENSISIJAISESTI
YMPÄRISTÖNSUOJELUN ALALLA TOIMIVIEN VALTIOISTA
RIIPPUMATTOMIEN JÄRJESTÖJEN TUKEMISEKSI 16. JOULUKUUTA 1997
TEHDYN NEUVOSTON PÄÄTÖKSEN 97/872/EY SOVELTAMISESTA SAADUISTA
KOKEMUKSISTA**

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

YHTEISÖN TOIMINTAOHJELMASTA ENSISIJAISESTI YMPÄRISTÖNSUOJELUN ALALLA TOIMIVIEN VALTIOISTA RIIPPUMATTOMIEN JÄRJESTÖJEN TUKEMISEKSI 16. JOULUKUUTA 1997 TEHDYN NEUVOSTON PÄÄTÖKSEN 97/872/EY SOVELTAMISESTA SAADUISTA KOKEMUKSISTA

1. JOHDANTO

Komissio on laatinut tämän kertomuksen neuvostolle ja Euroopan parlamentille yhteisön toimintaohjelmasta (jäljempänä 'toimintaohjelma') ensisijaisesti ympäristönsuojelun alalla Euroopan tasolla toimivien valtioista riippumattomien järjestöjen tukemiseksi tehdyn neuvoston päätöksen EY/97/872 ('neuvoston päätös') 12 artiklan mukaisesti. Kertomus on laadittu komission ja tuensaajien ('valtioista riippumattomat järjestöt'¹) toimintaohjelman kolmen ensimmäisen täytäntöönpanovuoden (1998–2000) aikana saamien kokemusten perusteella.

Toimintaohjelmaa koskevien tietojen järjestelmällistä keräämistä varten laadittiin kysely, joka tehtiin kaikille ympäristöasioiden pääosaston ('ohjelmakoordinaattori') yksiköille sekä ulkoisille tahoille (nykyisille ja aiemmille tuensaajille²). Kyselytutkimuksessa oli kaksi tavoitetta:

- Kerätä parlamentille ja neuvostolle tarkoitettun neuvoston päätöksen 12 artiklan mukaisen kertomuksen laatimista varten tietoja siitä, miten komissio ja valtioista riippumattomat järjestöt ovat suhtautuneet ohjelmaa koskeviin säännöksiin ja miten ne on pantu täytäntöön.
- Kerätä tietoja siitä, miten ohjelman säännöksiä voitaisiin muuttaa vastaamaan entistä paremmin komission ja tuensaajien tarpeita, jos ohjelmaa uudistetaan. Ohjelman uudistaminen edellyttäisi ehdotusluonnosta uudeksi neuvoston päätökseksi (yhteispäätösmenettely Euroopan parlamentin kanssa).

Ohjelman yleisenä tavoitteena on edistää ensisijaisesti ympäristönsuojelun alalla Euroopan tasolla toimivien valtioista riippumattomien sellaisten järjestöjen toimintaa, jotka osallistuvat yhteisön ympäristöpolitiikan ja -lainsäädännön kehittämiseen ja täytäntöönpanoon. Tästä rahoitusvälineestä myönnettävät rahoitustuet (jotka kattavat sekä juoksevat kustannukset että toimet) on tarkoitettu mahdollistamaan ympäristöalan valtioista riippumattomien järjestöjen toimet, jotka toteutetaan Euroopan ympäristön ja yhteisen edun hyväksi. Tällaisiin valtioista riippumattomien järjestöjen toimiin kuuluu muun muassa kansalaisten ja Euroopan unionin lähentäminen tekemällä EU:n politiikasta ymmärrettäviä ja merkityksellisiä kaikille sekä tarjoamalla kansalaisille palautekanavia, joiden kautta nämä voivat esittää komissiolle huolenaiheitaan ja näkemyksiään. Lisäksi valtioista riippumattomien järjestöjen toimet edistävät poliittista päätöksentekoprosessia, kun kyseiset järjestöt osallistuvat

¹ Määritelty komission keskusteluasiakirjan "Komissio ja valtiosta riippumattomat järjestöt: Kumppanuuden lujittaminen" kohdassa 1.2. "Valtiosta riippumattoman järjestön tyypilliset piirteet" (KOM(2000) 11, hyväksytty 18. tammikuuta 2000).

² Euroopan yhteisöjen virallinen lehti 1999/C 32/14, 2000/C 43/04, 2000/C 293/14.

asiantuntijaryhmiin ja komiteoihin ja tarjoavat oman erityisalan asiantuntemusta. Tietoisuuden parantaminen lisäämällä kansalaisten ja päätöksentekijöiden tietoisuutta nykyisistä ja tulevista ympäristöongelmista on myös keskeinen toimintaohjelmaan kuuluva toimi, kuten myös kansalaisyhteiskunnan rakentaminen ja lujittaminen³ pääasiassa EU:n sisällä, mutta myös sen rajojen ulkopuolella.

Neuvoston päätöksen hyväksymisestä 16. joulukuuta 1997 on nyt kulunut kolme vuotta, ja ohjelmakoordinaattori (ympäristöasioiden pääosasto) sekä valtioista riippumattomat järjestöt ovat voineet esittää mielipiteensä ohjelman täytäntöönpanosta vuosina 1998–2000.

Komissio on kerännyt ja analysoinut kyselytutkimuksen vastaukset. Tulokset esitetään jäljempänä neuvoston päätöksen mukaisessa järjestyksessä artikla kerrallaan, minkä jälkeen käsitellään yleistä täytäntöönpanoa ja esitetään päätelmät.

Ulkopuolinen arvioija on vuoden 2000 jälkimmäisellä vuosipuoliskolla arvioinut budjettikohdan B4-3060, josta toimintaohjelma rahoitetaan. Tutkimuksessa, joka on osa ympäristöasioiden pääosaston SEM 2000 -aloitteeseen⁴ kuuluvaa arviointiohjelmaa, on tutkittu budjettikohdan B4-3060 käyttöä vuosina 1996–1999. Tarkoituksena on ollut arvioida ja mahdollisesti myös parantaa budjettikohdan varojen käyttöä. Tutkimustulokset (toimintaohjelman täytäntöönpanon ja toteuttamisen kannalta olennaiset osat⁵) on otettu asianmukaisesti huomioon tässä kertomuksessa.

2. KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET

Neuvoston päätöksen **1 artiklassa** esitetään ohjelman tavoite ja määritellään tukikelpoiset ryhmät, niiden toiminta-ala, asema ja maantieteellinen kattavuus. Kuten edellä esitettiin, ”ohjelman yleisenä tavoitteena on kannustaa ensisijaisesti ympäristönsuojelun alalla Euroopan tasolla toimivien valtioista riippumattomien järjestöjen toimintaa edistämällä yhteisön ympäristöpolitiikan ja -lainsäädännön kehittämistä ja täytäntöönpanoa”. Tukikelpoisilla valtioista riippumattomilla järjestöillä tarkoitetaan riippumattomia ja voittoa tavoittelemattomia järjestöjä, joiden ympäristötavoitteet palvelevat yhteistä etua.

2.1. Tukikelpoiset ryhmät

”Ensisijaisesti ympäristönsuojelun alalla toimivien järjestöjen” yksilöiminen ei ole aiheuttanut suuria ongelmia ohjelman täytäntöönpanon kolmen ensimmäisen vuoden aikana. Epäselvissä tapauksissa ohjelmakoordinaattori ja sen arviointiryhmä ovat aina tutustuneet hakijajärjestön virallisiin sääntöihin, joissa järjestön päätavoitteet on esitetty.

Useimmat kyselytutkimuksen vastaukset osoittavat sekä valtioista riippumattomien järjestöjen että komission kannattavan nykyisen määritelmän säilyttämistä. Tärkeimmät perustelut tukikelpoisten järjestöjen määrän lisäämisen rajoittamiseksi ovat toimintaohjelmassa käytettävissä olevat rajalliset varat, komission niukat lähteet taloudellisen tuen tarjoamiseksi Euroopan ympäristöjärjestöille, Euroopan valtioista riippumattomien järjestöjen lisääntyvät ongelmat varojen saannissa kansallisella ja paikallisella tasolla sekä se, että muut ryhmät

³ Tässä kertomuksessa 'kansalaisyhteiskunnalla' tarkoitetaan ainoastaan kansalaisten harjoittamaa voittoa tavoittelematonta toimintaa (kolmas sektori).

⁴ Komissio käynnisti vuonna 1995 komissaarien Anita Gradin (varainhoidon valvonta ja petostentorjunta) ja Erkki Liikanen (talousarvio ja hallinto) esityksestä laajan aloitteen nimeltä SEM 2000 (Sound and Efficient Management), jonka tarkoituksena oli muuttaa komission varainhoito- ja hallintokulttuuria. SEM 2000 -aloite koskee kaikkia komission yksiköitä.

⁵ Budjettikohdasta B4-3060 osoitetaan toimintaohjelmaan hieman alle 40 prosenttia vuodessa.

(kuten sosiaali-, kehitys-, terveydenhuolto- ja kuluttajaryhmät sekä eläinten hyvinvointia edistävät ryhmät) ovat tukikelpoisia muista välineistä myönnettävään rahoitukseen.

Yhdessä komission kyselytutkimuksen vastauksessa esitetään kuitenkin, että ympäristön ja terveydenhuollon – jotka ovat ympäristöasioiden pääosaston ensisijainen toiminta-ala – alalla toimivien järjestöjen rahoitushakemukset hylätään usein. Järjestöt katsovat, että asia olisi korjattava.

On huomattava, että jotkin toimintaohjelman tuensaajista toimivat jo nyt ympäristön ja terveydenhuollon alalla osana vuosittaista työohjelmaansa. Näiden järjestöjen päätavoite, joka on selvästi määritelty niiden säännöissä, on kuitenkin ”toimia ensisijaisesti ympäristönsuojelun alalla”. Terveydenhuoltoalan järjestöjen ottaminen mukaan ohjelmaan muuttaisi ohjelman luonnetta, sillä se tarkoittaisi hakemusten hyväksymistä sellaisilta järjestöiltä, jotka toimivat ainoastaan osittain ympäristöalalla (kuten terveydenhuoltojärjestöt). Tämä avaisi luonnollisesti ovia muillekin valtioista riippumattomille järjestöille, jotka toimivat ainoastaan osittain ympäristönsuojelun alalla, kuten väestönsuojelujärjestöt ja kuluttajaryhmät.

Nykyistä tilannetta, jossa valtioista riippumattomien eurooppalaisten ympäristöjärjestöjen on esitettävä vuosittaiset työohjelmansa kokoamalla *kaiken* toimintansa, kuten palkat, vuokrat, painokustannukset jne. yhteen talousarvioon tuen saamiseksi, olisi siten muutettava, koska terveydenhuoltojärjestöt voisivat esittää ainoastaan osan työohjelmistaan, eli ympäristöalan toimensa. Muut kuuluisivat selvästi sosiaaliasioiden alaan.

2.1.1. Maantieteellinen laajuus

Ainoastaan Euroopan tasolla toimivat valtioista riippumattomat ympäristöjärjestöt (neuvoston päätöksen 1 artikla) ovat tällä hetkellä tukikelpoisia toimintaohjelman rahoitukseen. Säännös on eritelty tarkemmin ohjelmakoordinaattorin tietopaketissa, joka toimitetaan kaikille hakijoille hakulomakkeiden mukana (kertomuksen liite I). Sen mukaan komissio pyytää eurooppalaisia valtioista riippumattomia järjestöjä, joiden toiminta ulottuu kaikkiin tai joihinkin jäsenvaltioihin ja Euroopan unionin naapurimaihin, tekemään hakemuksia rahoituksen saamiseksi. Euroopan tasolla toimiminen tarkoittaa liitteenä olevan tietopaketin mukaan, että valitun hakijan rakenne ja toiminta kattavat periaatteessa useita Euroopan maita.

Maantieteellisen laajuuden määritelmä on herättänyt jaksolla 1998–2000 hakijoissa (joskus myös komissiossa) enemmän kysymyksiä kuin tukikelpoinen toiminta, mutta se on aiheuttanut vain vähän ongelmia varsinaisessa valintamenettelyssä.

Ulkopuoliset toimijat (jotka eivät osallistuneet kyselytutkimukseen) ovat kuitenkin esittäneet olevansa enemmän huolestuneita ohjelmaan valittujen järjestöjen maantieteellisestä *tasapainosta* ja viittaavat siihen, että suurin osa tuensaajista vuosina 1998–2000 on ollut Länsi-Euroopasta. Tähän viitattiin myös kyselytutkimuksessa. Eräs valtioista riippumaton järjestö korosti vastauksessaan, että alueellisen jakauman olisi oltava tasapainoisempi, jotta voidaan taata politiikan täytäntöönpano koko EU:n alueella, sillä jotkin kestävästä kehityksestä koskevat ympäristöongelmat ja -kysymykset (vesi, maatalous, maaperä jne.) ovat erilaisia EU:n eri alueilla. Samanlainen huolenaihe esitettiin myös yhdessä komission kyselytutkimuksen vastauksessa, jossa vaadittiin Välimeren alueen määrittelemistä

”tukikelpoiseksi” alueeksi tässä yhteydessä. Samaa huolenaihetta painotettiin myös budjettikohdan B4-3060 arvioinnin seuraavissa tuloksissa⁶:

Vaikka kiintiöt eivät olekaan suositeltavia, EY:n on kunnioitettava valtioista riippumattomien järjestöjen monimuotoisuutta ja erilaisuutta. Ympäristöasioiden pääosaston on säilytettävä tasapaino maantieteellisten (pohjoinen/etelä/itä), eri aiheita käsittelevien (jätteet, vesi jne.), pienten ja suurten, unionin sisäisten ja rajat ylittävien, sekä poliittisten ja toiminnallisten valtioista riippumattomien järjestöjen välillä. (Sivu 193.)

Tässä yhteydessä on huomattava, että useat valtioista riippumattomat eurooppalaiset ympäristöjärjestöt, jotka ovat parhaillaan toimintaohjelman tuensaajia, ovat sijoittaneet päätoimipaikkansa Brysseliin unionin toimielinten ja muiden ympäristöalan toimijoiden läheisyyden vuoksi. Ne eivät kuitenkaan ole belgialaisia järjestöjä. Kaikki toimintaohjelmaan valitut valtioista riippumattomat järjestöt toimivat kaikissa tai useissa jäsenvaltioissa sekä unionin naapurivaltioissa.

2.1.1.1. Maantieteellisen laajuuden kasvattaminen

Ohjelmaa mahdollisesti uudistettaessa sen nykyistä maantieteellistä laajuutta saattaa olla tarve arvioida uudelleen unionin laajentumisen ja Euroopassa (esimerkiksi Balkanilla) tapahtuneiden muutosten vuoksi.

Kyselytutkimuksen tuloksista käy selvästi ilmi, että yleisesti ottaen komissio ja EU:n ympäristöalan valtioista riippumattomat järjestöt kannattavat ehdokasmaiden valtioista riippumattomien järjestöjen ottamista mukaan toimintaohjelmaan, jos ohjelmassa säilytetään vaatimus toiminnasta useassa Euroopan valtiossa (paikalliset ja kansalliset järjestöt eivät edelleenkään olisi tukikelpoisia) ja jos nykyisten määrärahojen lisäys voidaan varmistaa. Ohjelman nykyiset ja aiemmat tuensaajat katsovat, että ne kantavat jo nyt raskaampaa taloudellista taakkaa laajentumisen aiheuttamien lisätoimien vuoksi ja siksi, että jäsenmäärä lisääntyy KIE-maiden järjestöillä, joilla yleensä on vain vähän varoja.

Voimassa oleva neuvoston päätös ei selvästi sulje pois ehdokasmaiden valtioista riippumattomien järjestöjen hakemuksia, mutta vaatimus toiminnasta (ja jäsenjärjestöistä) kaikissa tai joissakin EU:n jäsenvaltioissa sekä unionin naapurivaltioissa on jättänyt niistä useimmat ohjelman ulkopuolelle jaksolla 1998–2000.

Lisäksi on huomattava, että kilpailu EU:ssa toimivien sellaisten monikansallisten järjestöjen välillä, joilla on usean vuoden kokemus alalta, on jo nyt tiukkaa toimintaohjelman rajallisten määrärahojen vuoksi. Tämä vaikeuttaa edelleen suhteellisen uusien järjestöjen tuen saantia, sillä niillä on vähemmän taitotietoa ja suppeammat työohjelmat kuin muilla. Myös budjettikohdan B4-3060 arvioinnissa (sivu 152) korostettiin tätä näkökohtaa seuraavasti:

Euroopan tasolla toimivien suurten valtioista riippumattomien järjestöjen valinta saattaa merkitä sitä, että järjestöjen ja Euroopan kansalaisten välillä tai Brysseliin sijoittautuneen toimiston ja kansallisella tasolla toimivien samaan verkostoon kuuluvien valtioista riippumattomien järjestöjen välillä on suuria eroja. Lisäksi pelätään, että uudet suuntaukset lannistavat pieniä (muttei välttämättä epäpäteviä) järjestöjä suosiessaan erittäin ammattitaitoisia ja hyvin järjestäytyneitä kilpailijoita riippumatta siitä, kummilla on parempia

⁶ Budjettikohdan B4 3060 arviointi "Ympäristötietoisuus ja tuet" (Environmental Awareness and Subsidies), Euroopan komissiolle tehty tutkimus (PO ENV.3), sopimus B4-3060/2000/191820/MAR/H5.

ideoita. Tämä on erityisen tuhoisaa rajat ylittävien hankkeiden suhteen, jotka kattavat pieniä jäsenvaltioita, joiden on vaikea saada kansallisen tason rahoitusta.

2.2. Tukikelpoinen toiminta

Neuvoston päätöksen **2 artiklassa**, jota on tarkasteltava yhdessä päätöksen liitteen kanssa (katso myös kertomuksen kohta 2.6.6), määritellään toimintaohjelman tukikelpoiset toimet. Vastauksena artiklan 2 kohtaan, joka koskee rahoitustuen myöntämistä toimiin, jotka ovat yhteisön edun mukaisia ja jotka ”edistävät merkittävästi yhteisön ympäristöpolitiikan ja -lainsäädännön edelleen kehittämistä ja täytäntöönpanoa” valtaosa valtioista riippumattomista järjestöistä (ns. seitsemän järjestön vihreä ryhmä) on kerännyt luettelon joistakin politiikan alueista, joilla ne ovat mielestään vaikuttaneet (tämän kertomuksen liite II). Muilla kuulluilla valtioista riippumattomilla järjestöillä on samanlaisia luetteloita, jotka koskevat niiden erityisalaa.

On melko vaikea esittää näyttöä tällaisista saavutuksista, koska vaikutusta poliittisiin prosesseihin ei ole aina helppo mitata. Lobbauksen tulokset voivat tulla esille vasta monen vuoden uurastuksen jälkeen, eikä siinä vaiheessa ole välttämättä mahdollista todeta, mitkä toimijat ovat vaikuttaneet keskeisesti mihinkin osaan tulosta, ja millä muilla ulkoisilla ja/tai synergisillä olosuhteilla on ollut huomattava vaikutus lopputulokseen. Tulokkaiden hakemusten osalta asia on vielä vaikeampi, koska komission arvioijien (ympäristöasioiden pääosaston teknisen yksikön asiantuntijat arvioivat valtioista riippumattomien järjestöjen hakemukset oman erikoisalansa mukaisesti) on arvioitava, mitä vaikutusta vielä tuntemattoman järjestön toimilla voisi mahdollisesti olla.

Komission yksiköt, jotka keskustelevat valtioista riippumattomien järjestöjen kanssa usein (komiteoissa, asiantuntijaryhmissä, tilapäisissä ja säännöllisissä kokouksissa sekä kansainvälisillä foorumeilla hyvin erilaisista aiheista), katsovat yleensä kuitenkin, että valtioista riippumattoman järjestön osallistuminen on hyvin hyödyllistä ja tärkeää poliittiselle päätöksentekoprosessille. Tähän päätelmään yhtyy myös budjettikohtaa B4-3060 arvioinut ulkopuolinen arviointi:

Komission ja valtioista riippumattomien järjestöjen suhteen lujittaminen voi auttaa molempia osapuolia onnistumaan paremmin tavoitteidensa saavuttamisessa. Valtioista riippumattomat järjestöt ovat tärkeä kumppani kuulemismenettelyssä, ja EY:n sekä valtioista riippumattomien järjestöjen välinen keskustelu on tärkeä lisä toimielinten politiikan muotoilussa. (*Sivu 137.*)

Muutamassa komission kyselytutkimuksen vastauksessa ehdotettiin, että 2 artiklassa olisi esitettävä täsmällisemmin toimet, jotka liittyvät ympäristöasioiden pääosaston politiikkaan ja ensisijaisiin toimiin. Tämä koskee myös tasa-arvokysymyksiä ja naisten toimintaa ympäristönsuojelun alalla, koska nykyinen yhteys yhteisön ympäristöalan lainsäädännön ja naisten välillä on hyvin heikko. Jotkut ovat myös sitä mieltä, että komission olisi vaadittava valittuja hakijoita *lisäämään* yhteisön ympäristöpolitiikan ja -lainsäädännön mukaisia toimia työohjelmaansa (esimerkkinä on mainittu standardointityö).

2.3. Valinnassa sovellettavat arviointiperusteet

Neuvoston päätöksen **3 artiklassa**, jota olisi tarkasteltava yhdessä tietopaketin kanssa, esitetään ohjelman valinnassa sovellettavat arviointiperusteet. Perusteen saattavat näyttää melko selviltä: niiden mukaan komissio haluaa keskittyä järjestöihin, joiden maantieteellinen laajuus on suuri, kerrannaisvaikutus kestävä, ja jotka toteuttavat yhteisön ympäristöpolitiikan mukaisia hyviä ja rahoituksellisesti kannattavia toimia, jotta saavutettaisiin ja voitaisiin ottaa

mukaan niin paljon Euroopan kansalaisia ja ympäristöalan toimijoita (paikalliset ja alueelliset viranomaiset, liike-elämä ja teollisuus, muut sidosryhmät jne.) kuin mahdollista. Tavoitteita ei ole kuitenkaan ollut aina helppoa soveltaa käytännössä. Kuinka arvioidaan ”kestävä kerrannaisvaikutus Euroopan tasolla” tai ”monikansallisen näkökulman edistäminen” erityisesti sellaisen hakijan osalta, jota komission arvioijat eivät tunne entuudestaan?

Eräs kyselytutkimukseen vastannut valtioista riippumaton järjestö pyysi komissiota selvittämään, mitä ”hyvä kustannus-hyötysuhde” tässä yhteydessä tarkoittaa ja kuinka sitä mitataan. Todellisuudessa ei ole vahvistettuja indikaattoreita, joilla voitaisiin mitata edellä mainittuja perusteita. Yksi komission yksiköistä kehotti tähän liittyen lisäämään valintamenettelyn yleistä avoimuutta ja korosti tarvetta tehdä ohjelmaan osallistumisen rajoittamista koskevat syyt täysin selviksi. Se korosti myös sitä, että nykytilanne, jossa melko pieni määrä tuensaaajia valittiin suhteellisen suurten rahoitusmäärien saajiksi (lähes samat järjestöt vuosittain), olisi perusteltava. Budjettikohdan B4-3060 arvioinnissa esitettiin samanlainen huoli:

Avainkysymyksenä on, edistääkö toimintarahoitusta saavien valtioista riippumattomien järjestöjen valinta laajempien kansalaisryhmien osallistumista poliittiseen päätöksentekoon. Sen vuoksi on esitetty, että EY:n olisi tavoiteltava tasapainoa sen välillä, mitä valtioista riippumattomat järjestöt tietävät unionin järjestelmästä ja kuinka ne voivat tuoda ilmi kansalaisten huolenaiheita ja näkemyksiä. Viimeksi mainittu seikka on erityisen tärkeä, koska kuudennessa ympäristöä koskevassa toimintaohjelmassa korostetaan erityisesti kansalaisten saamista mukaan toimintaan. Tämän saavuttamiseksi valintaperusteita voitaisiin muuttaa esimerkiksi niin, että vältettäisiin samojen järjestöjen valinta kierrättämällä rahoitusta valtioista riippumattomien järjestöjen kesken ja olemalla rahoittamatta samoja valtioista riippumattomia järjestöjä peräkkäisinä vuosina. Tämä antaisi muille ehkä enemmän ruohonjuuritasolla toimiville järjestöille mahdollisuuden kehittää EY:n ympäristöpolitiikkaa koskevia valmiuksiaan ja ilmaista kannattajiensa näkemyksiä. (Sivu 175.)

On aivan selvää, että mitä useammin välineen rahoitusta haetaan, sitä paremmin opitaan tuntemaan menettely ja onnistuneen hakemuksen edellytykset. Lisäksi on huomattava, että monet järjestöt, jotka on valittu rahoitukseen useana vuonna peräkkäin, ovat menestyksekkäästi rakentaneet suhteitaan komission yksiköihin (sekä muihin EU:n toimielimiin).

Valtioista riippumattomat järjestöt ovat huomauttaneet, että jotkin komission tietopakettiin lisäämistä valintaperusteista eivät ole kovin selviä. Eräs kyselyyn vastannut valtioista riippumaton järjestö oli sitä mieltä, että sitoumus julkaista mahdollisimman laajasti nykyiseen Euroopan unionin ympäristöpolitiikkaan liittyvät asiat, mukaan lukien Euroopan yhteisön ympäristöä ja kestävä kehitystä koskeva poliittinen toimintaohjelma, voidaan tulkita vaatimukseksi jakaa EU:ta koskevia tietoja passiivisesti ja kriittikittömästi. Kyseinen järjestö odottaa selvempiä kannanottoja siitä, että Euroopan kansalaisia autetaan *ymmärtämään* yhteisön ympäristölainsäädäntöä ja ympäristöohjelmia entistä paremmin sekä kannustetaan ottamaan niihin aktiivisesti kantaa.

Edellä esitetyistä huomioista käy ilmi, että nykyiset arviointiperusteet ovat epätarkkoja ja ne olisi määriteltävä uudelleen uudessa ohjelmassa. Lisäksi jaksolla 1998–2000 on tuotu selvästi esille se, että arviointiperusteisiin viittaaminen hylätyille hakijoille lähetetyissä hylkäämiskirjeissä on ollut toistaiseksi hyvin tehotonta. Monet rahoituksesta hylkäävän vastauksen saaneista valtioista riippumattomista järjestöistä ovat ottaneet yhteyttä ja vaatineet selvityksiä ja lisätietoja. Koska arviointiperusteiden mittaamiseen ei ole olemassa kiinteitä indikaattoreita, kaikki arvoinnit ovat jossain määrin subjektiivisia.

2.4. Toiminnan rahoitus

Neuvoston päätöksen **4 artiklassa** määritellään toimintaohjelman rahoitustuen erityispiirteet. Rahoitustukea myönnetään valittujen valtioista riippumattomien järjestöjen toimintaan ja hallinnollisiin kustannuksiin (joihin viitataan myös ”toimintarahoituksena”). Valtioista riippumattomien järjestöjen kuuleminen osoitti, ettei tätä rahoitusmallia haluta vaihtaa. Järjestöt pyysivät sen sijaan komissiota kiinnittämään pikaisesti huomiota toimeen liittyviin byrokraattisiin menettelyihin ja tarkkoihin valvontajärjestelmiin, jotka ovat niiden mielestä suhteettomat kyseessä oleviin rahamääriin verrattuna. Lisäksi ne haluavat tehdä ohjelmasta hankerahoituksen kanssa yhteensopivan (katso kohta 3.1). Komissio puolestaan kannattaa mallia, jossa rajoitettaisiin ohjelma kattamaan ainoastaan tuensaajien tarkastetut menot, koska kolmansia osapuolia sisältävien hankkeiden ja toimien ottamisella mukaan voisi olla kielteinen vaikutus raportoinnin avoimuuteen ja luotettavuuteen.

Tähänastinen lähestymistapa on tuskin mahdollinen. Ohjelman laajentaminen siten, että siihen otettaisiin mukaan ehdokasmaiden ja Balkanin maiden valtioista riippumattomat järjestöt, budjetin kasvu ja rajalliset henkilöresurssit sekä uudet toimenpiteet, jotka esitellään komission uudistamista koskevassa valkoisessa kirjassa, edellyttäisi ohjelmaa, jossa otetaan huomioon nämä näkökohdat. Lisäksi olisi laadittava tilintarkastusjärjestelmä. Tämän toimenpiteen tarpeellisuutta tukevat myös budjettikohdan B4-3060 arvioinnin tulokset (sivut 182-183):

Otoksessa tutkitut tilintarkastukset osoittavat selvästi, että suurimpien valtioista riippumattomien järjestöjen verkostorakenne voi mahdollisesti edistää varojen kanavoimista järjestön muihin osiin tai muille tasoille. Tämä aiheuttaa ongelmia raportoinnin avoimuudelle ja luotettavuudelle, ja on jossain määrin valitettavaa pienten valtioista riippumattomien järjestöjen kannalta, jotka saavat tukea kerran jakson aikana, eivätkä välttämättä tunne EY:n menettelyjä, muttei kylläkään isojen valtioista riippumattomien järjestöjen kannalta, jotka saavat varoja lähes joka vuosi ja jotka tuntevat EU:n rahoitussäännöt. Tarkka ja avoin kirjanpito on erityisen tärkeää suurten tukien osalta. Tämän saavuttamiseksi EY:n olisi taattava entistä paremmat kirjanpitosäännöt.

2.5. Yhtenäisyys, johdonmukaisuus ja täydentävyys

Neuvoston päätöksen **5 artiklassa** komissio velvoitetaan varmistamaan toimintaohjelman ja muiden yhteisön ohjelmien ja aloitteiden yhtenäisyys, johdonmukaisuus ja täydentävyys.

Tietopaketissa esitetyn valintamenettelyn luonteesta johtuen komissio on kiinnittänyt huomiota pääasiassa yhtenäisyyteen ja johdonmukaisuuteen viidennen ympäristöä koskevan toimintaohjelman ja sen yleisten säännösten kanssa, jotka koskevat ympäristöulottuvuuden ja vastuun jakamisen periaatteen sisällyttämisestä kaikkiin politiikkoihin (kaikkien ympäristöongelmia aiheuttavien toimialojen olisi osaltaan osallistuttava ympäristöongelmien ratkaisemiseen). Vuosina 1998–2000 toimintaohjelman mukaista rahoitusta (toimintarahoitusta) myönnettiin ainoastaan niille valtioista riippumattomille järjestöille, joiden toimet täyttävät viidennen ympäristöä koskevan toimintaohjelman periaatteet. Lyhyesti sanottuna nämä järjestöt ovat aktiivisesti keskittyneet viidennen ympäristöä koskevan toimintaohjelman ensisijaisiin aloihin kuten tuotantoteollisuuteen, liikenteeseen, energiaan, maatalouteen ja matkailuun, ja ne ovat aktiivisesti pyrkineet tekemään yhteistyötä muiden ympäristöalan toimijoiden (kuten paikallisten ja alueellisten viranomaisten, liike-elämän ja teollisuuden, kansalaisten ja muiden valtioista riippumattomien järjestöjen) kanssa kestävästä kehityksen edistämiseksi.

Täydentävyyden osalta (vastakohtana päällekkäisyyksille) 5 artiklaa on ollut melko vaikea noudattaa. Vaikka toimintaohjelman rahoituksen hakulomakkeessa mahdolliset hakijat velvoitetaan selvittämään kaikki muu EU:n toimielinten myöntämä rahoitus, ei ole keskitettyä toimintatapaa, jolla ohjelmakoordinaattori voisi välttää mahdollisen päällekkäisen rahoituksen vaaran⁷.

Omaehtoinen sääntö, jonka mukaan toimintaohjelman mukaiseen toimintarahoitukseen valittujen tuensaajien hankerahoitushakemuksia ei hyväksytä (katso kohta 3.1) on ainakin osittain estänyt ympäristöasioiden pääosastoa rahoittamasta päällekkäisiä toimia.

2.6. Kesto, määrärahat ja tukien laskeminen

Neuvoston päätöksen **6 artiklassa** määritellään ohjelman kesto, käytettävissä olevat määrärahat, yhteisön koko tuen osuus ja mahdollisuus hyväksyä luontoissuorituksia enintään 10 prosenttiin saakka tukikelpoisista kustannuksista ympäristöalan valtioista riippumattomien järjestöjen tuloja ja menoja arvioitaessa.

Tähän artiklaan on kiinnitetty enemmän huomiota, ja siitä kirjoitetut vastaukset ovat olleet pidempiä kuin neuvoston päätöksen muihin artikloihin liittyneistä kysymyksistä saadut vastaukset, koska se muodostaa yhdessä tukikelpoisuutta koskevien perusteiden kanssa (1 artikla) toimintaohjelman varsinaisen perustan.

2.6.1. Ohjelman kesto

Valtioista riippumattomien järjestöjen sekä komission vastauksista useimmissa ehdotettiin ohjelman uudistamista, minkä lisäksi myös ohjelman kestoa haluttiin pidentää neljästä vähintään viiteen vuoteen. Tämä varmistaisi valtioista riippumattomien järjestöjen toimien jatkumisen Euroopan tasolla, kun järjestöille tarjotaan riittävästi aikaa välineiden ja jossain määrin pitkän aikavälin strategisten painopistealueiden suunnitteluun. Päätöksessä ohjelmajakson pidentämisestä otettaisiin huomioon myös huomattava työ ja aika, jotka tarvitaan lainsäädäntöprosessiin uuden ohjelman kaikkien osien toteuttamiseksi.

- Ehdotuksella ohjelman uudistamisesta viisivuotiskaudeksi 2002–2006 voisi olla se etu, että tällä tavoin voitaisiin noudattaa nykyistä määrärahakehystä ja EU:ssa jo tehtyjä suuria kyseistä politiikkaa koskevia sopimuksia sekä noudattaa samaa ajanjaksoa kuin liittymistä edeltävät rahastot.
- Lisäksi se vastaisi [kuudennesta ympäristöä koskevasta toimintaohjelmasta tehtyä ehdotusta]⁸, jossa esitetään seuraavien 5–10 vuoden poliittinen kehys.

2.6.1.1. Monivuotinen rahoitus

Mahdollisuudesta ottaa käyttöön monivuotinen rahoitusohjelma on keskusteltu sekä kyselytutkimuksen yhteydessä että sen ulkopuolella, ja sillä on melko paljon kannattajia sekä valtioista riippumattomissa järjestöissä että komissiossa. Tällainen ohjelma säästäisi sekä komission että valtioista riippumattomien järjestöjen hallinnollista työtä ja aikaa (ja vähentäisi

⁷ Komissiossa keskustellaan parhaillaan sopimuksia koskevan tietokannan perustamisesta. Tällainen tietokanta voitaisiin ottaa käyttöön uuden toimintaohjelman täytäntöönpanon yhteydessä.

⁸ Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle: Kuudes ympäristöä koskeva EY:n toimintaohjelma ”Ympäristö 2010: Tulevaisuutemme valinta”, KOM (2001) 31.

näin ollen ohjelman yleisiä toteuttamiskustannuksia) sekä varmistaisi jatkuvuuden. Muutoksella olisi kuitenkin muitakin vaikutuksia. Monivuotinen ohjelma edellyttäisi muuttuvaa vuosittaista talousarviota, koska komission velvollisuutena olisi sitoutua maksamaan täysi määrä ensimmäisenä vuonna. Komissio voisi luonnollisesti laatia kaksi- tai kolmivuotisen maksuohjelman, johon yhdistettäisiin välikertomuksiin perustuva parannettu valvonta- ja arviointijärjestelmä. Jos komissio ei ole tyytyväinen välikertomuksiin, se voisi lopettaa sopimuksen ja vapauttaa varat, mutta määrärahat olisi kuitenkin menetetty.

Kun otetaan huomioon koordinoivan pääosaston (ympäristöasioiden pääosasto) budjettikohdasta B4-3060 käytössä olevat rajalliset määrärahat (noin 7 miljoonaa euroa vuodessa) erilaisten tiedotus- ja viestintätoimien kattamiseen (ei ainoastaan valtioista riippumattomien järjestöjen rahoittamiseen), monivuotinen valtioista riippumattomien järjestöjen rahoittamisohjelma, jossa tehtäisiin esimerkiksi kaksivuotiset sopimukset, edellyttäisi melkein kaikkien budjettikohdan B4-3060 määrärahojen kohdentamista ensimmäisenä täytäntöönpanovuonna suurimpien valtioista riippumattomien järjestöjen tukien kattamiseen.

2.6.2. Käytettävissä olevat määrärahat

Toimintaohjelman rajallisista varoista käytävä kilpailu on lisääntynyt huomattavasti jaksolla 1998–2000. Vuonna 2000 komissio vastaanotti 66 hakemusta (joissa haettu rahamäärä oli yhteensä 8 424 406 euroa), ja vuonna 1999 se vastaanotti 44 hakemusta (joissa haettu rahamäärä oli 5 375 999 euroa). Tämä merkitsee 50 prosentin lisäystä hakemusten osalta ja 56,7 prosentin lisäystä haetun rahamäärän osalta. Vuonna 2000 rahoitukseen hyväksyttiin 18 hakemusta, joiden yhteissumma oli 2,56 miljoonaa euroa.

Lisääntyneen kilpailun ohella myös järjestöihin kohdistuvat vaatimukset ovat kasvaneet jaksolla 1998–2000. Kyselytutkimukseen vastanneet valtioista riippumattomat järjestöt korostavat vastauksissaan kolmea keskeistä alaa perustellessaan vaatimustaan määrärahojen lisäämiseksi:

- **Uuden eurooppalaisen hallintotavan haasteet.** Vuosien 2000–2005 strategia tavoitteita koskevassa komission tiedonannossa ”Uuden Euroopan hahmottaminen” komissio asetti itselleen tavoitteeksi uusien eurooppalaisten hallintotapojen edistämisen. Lyhyesti sanottuna tämä tarkoittaa sitä, että kansalaisille annetaan enemmän sananvaltaa Euroopan unionin asioiden hoidossa sekä perustetaan hallinnon eri tasojen välille uusia yhteistyön muotoja, joiden avulla lisätään Euroopan unionin toimielinten tehokkuutta ja avoimuutta. Komissio toteaa tiedonannossaan: ”Euroopan kansalaiset eivät tunne omistavansa niitä laitoksia, jotka määräävät heidän elämästään”. Valtioista riippumattomat järjestöt saavat yhä suuremman merkityksen tämän puutteen korjaamisessa, ja ne voivat myös lähentää Euroopan yhteisön toimielimiä ja kansalaisia. Tämä tehtävä edellyttää lisävaroja.
- **EU:n laajentuminen.** Kaikkien Euroopan ympäristöverkostojen jäsenmäärä on kasvanut ehdokasmaiden valtioista riippumattomien järjestöjen liittyttyä niihin. Tämä on lisännyt toimien ja koordinaation tarvetta, mikä kustannuksia ajatellen on harvoin tasapainotettavissa uusien jäsenten maksuosuuksilla, koska monilla näistä uusista jäsenistä on vain niukasti varoja.
- **Ympäristönäkökohtien huomioon ottaminen.** Ympäristönsuojelun ja kestävä kehityksen sisällyttäminen kaikkiin EU:n politiikkoihin on keskeinen vaatimus EY:n perustamissopimuksessa (ns. Cardiffin talousuudistusprosessi). Lyhyesti sanottuna

tämä merkitsee sitä, että nykyisin valtioista riippumattomat ympäristöjärjestöt käsittelevät lähes kaikkia unionin politiikan näkökohtia. Valtioista riippumattomat järjestöt ovat tyytyväisiä tähän kehitykseen, mutta ne korostavat että ympäristönäkökohtien sisällyttäminen päätöksentekoon on lisännyt niihin kohdistuvia vaatimuksia laajemmasta asiantuntemuksesta, koska nyt lähes kaikki komission pääosastot kuulevat niitä, mikä puolestaan lisää henkilö- ja valmistelukustannuksia.

Nykyisen ohjelman ohjeellinen rahoitusmäärä on 10,6 miljoonaa euroa koko ohjelmajakson ajaksi (1998-2001). Edellä esitetyn mukaisesti, kun otetaan huomioon lisääntyvä kilpailu rahoituksesta, valtioista riippumattomille järjestöille aiheutettu työmäärän lisääntyminen ja se, että ensimmäisten ehdokasmaiden on suunniteltu liittyvän EU:n täysjäseniksi vuosina 2003–2005, on harkittava määrärahojen lisäämistä vuosittain nykyisestä 2,65 miljoonasta eurosta.

2.6.3. Yleisen rahoitustuen aste

Neuvoston päätöksen **6 artiklassa** säädetään yleisestä yhteisön rahoitustuesta, joka ei periaatteessa saa ylittää 50:tä prosenttia valitun hakijan talousarvioon sisältyvistä toimista ja hallinnollisista kustannuksista. Valtioista riippumattomien järjestöjen ei ole ollut helppoa noudattaa tätä artiklaa jaksolla 1998–2000, ja monilla niistä on ollut ongelmia löytää vaadittu 50 prosentin rahoitusosuus.

Yhdessä komission kyselytutkimuksen vastauksessa korostetaan sitä, että sanamuoto ”periaatteessa” jättää tulkinnanvaraa ja että olisi ilmoitettava selvästi, missä tapauksessa 50 prosenttia voidaan ylittää. Esimerkki tapauksesta, jossa 50 prosentin kattoa olisi korotettava, on Euroopan standardointitoimiin osallistuvien valtioista riippumattomien järjestöjen rahoitus, sillä näillä ryhmillä on vaikeuksia 50 prosentin yhteisrahoituksen saamisessa tällaiseen toimintaan.

Kyselytutkimuksen vastauksissa suurimmat valtioista riippumattomat järjestöt (G7) viittaavat keskusteluihin, jotka käytiin ennen toimintaohjelman hyväksymistä, ja korostivat sitä, että komissio ja Euroopan parlamentti olivat sopineet 60 prosentin katosta, mutta neuvosto päätti kuitenkin yksimielisesti laskea sen 50 prosenttiin.

Kaikki valtioista riippumattomat järjestöt (myös G7) puoltavat katon nostamista jälleen 60, 75 tai jopa 100 prosenttiin. Ne, jotka kannattavat 100 prosentin kattoa, ovat sitä mieltä, ettei tämä tarkoita sitä, että komissio pitäisi velvoittaa myöntämään 100 prosentin katto valituille valtioista riippumattomille järjestöille, vaan että tällä tavoin komissiolle annettaisiin mahdollisuus ja se veloitettaisiin ottamaan huomioon järjestöjen todellinen tilanne ja ymmärtämään niiden mahdollisuuksia ja rajoituksia entistä paremmin. Muut valtioista riippumattomat järjestöt ovat sitä mieltä, että 60 prosentin katto on riittävä, ja sillä mahdollistetaan entistä suurempi joustavuus ympäristöryhmille vaarantamatta kuitenkaan niiden riippumattomuutta.

Aina 100 prosenttiin asti joustava prosenttiosuus olisi teoriassa ollut mahdollista 13. joulukuuta 2000⁹ asti. Tällainen rahoituspolitiikka herättäisi kuitenkin kysymyksiä yhtenäisyyden ja riippumattomuuden suhteen. Lisäksi voidaan väittää, että 100 prosentin rahoituksen sijaan komissio voisi yhtä hyvin esittää ehdotuspyynnön yrityssovimuksia varten,

⁹ 13. joulukuuta 2000 hyväksytyjen sisäisen valvonnan uusien standardien mukaan kaikkiin komission myöntämiin tukiin on vastedes liityttävä yhteisrahoitus (valkoisen kirjan toimi 78). Sataprosenttinen rahoitus ei näin ollen ole enää mahdollista.

jolloin komissio voisi eritellä yksityiskohtaisesti, mitä se haluaa sekä olla lopullisten tulosten ”omistaja”. Myös budjettikohdan B4-3060 ulkopuolinen arvioija on nostanut esiin riippumattomuutta koskevan kysymyksen:

Useimpien valtioista riippumattomien eurooppalaisten ympäristöjärjestöjen taloudellinen riippumattomuus on yleisesti ottaen heikko. Useimmat toimintarahoitusta saavat valtioista riippumattomat järjestöt ovat erittäin riippuvaisia EY:stä ja saavat vain vähän tukea jäseniltään, joille niiden pitäisi olla viimekädessä vastuuvollisia, koska järjestöjen oletetaan edustavan jäseniään. (*Budjettikohdan B4-3060 arviointi, sivu 106*), ja

valtioista riippumattomien järjestöjen perusrahoitus on EY:lle korvaamatonta poliittisen prosessin kannalta tärkeiden tekijöiden vuoksi: asiantuntijuus, tiedotuskanava, osallistuminen jne. Valtioista riippumattomien järjestöjen ei tulisi missään olosuhteissa pitää tukia itsestäänselvyyksinä ja luulla niiden jatkuvan loputtomiin. Yleisesti ottaen valtioista riippumattomien järjestöjen olisi tulevaisuudessa taattava entistä paremmin rahoituksensa riippumattomuus pyytämällä suuremmat maksusuudet jäsenverkostoltaan. (*Budjettikohdan B4-3060 arviointi, sivu 184.*)

Kaikissa tämän ohjelman rahoitustuen kattoa koskevissa päätöksissä on otettava huomioon sellaiset näkökohdat kuten luontoissuoritusten hyväksyminen tai poissulkeminen, varojen siirto kumppaneille ja/tai alihankkijoille sekä hakijamaiden ja Balkanin alueen valtioista riippumattomien järjestöjen tukikelpoisuus.

2.6.4. Luontoissuoritukset

Vapaaehtoistyö on keskeistä kaikkien valtioista riippumattomien järjestöjen toiminnassa, ja kaikki kyselyyn vastanneet valtioista riippumattomat järjestöt kannattavat sen säilyttämistä uudessa ohjelmassa. Nykyisessä toimintaohjelmassa asianmukaisesti dokumentoitu palkaton työ tai luontoissuoritukset voidaan ottaa huomioon 10 prosenttiin asti tukikelpoisista kokonaiskustannuksista valtioista riippumattomien ympäristöjärjestöjen tuloja ja menoja arvioitaessa (neuvoston päätöksen 6 artiklan 3 kohta). Monet kyselyyn vastanneista valtioista riippumattomista järjestöistä halusivat, että tätä tasoa nostetaan mahdollisuuksien mukaan.

Palkatonta työtä ja luontoissuorituksia koskevat rajoitukset voivat olla tulkintatavasta riippuen lamaannuttavia pienille tehokkaille valtioista riippumattomille järjestöille. Kuten eräässä (*kyselytutkimuksen kysymykseen 13 annetussa*) vastauksessa huomautettiin, EU:n tai Euroopan tasolla toimivien yhteisöjen on erittäin vaikea varmistaa paikallinen tai kansallinen rahoitus, ja kaupalliset tukijat näyttävät suosivan paikallisia asioita. Harvoja aloja, joilla on edelleen mahdollista varmistaa huomattava tuki ovat luontoissuoritukset, henkilöstön sijoittaminen toisiin tehtäviin, ajan lahjoittaminen jne. (*Valtioista riippumattoman järjestön antama vastaus kyselyyn.*)

Ohjelmakoordinaattorin rahoitusyksikön mukaan palkaton työ tai luontoissuoritukset aiheuttavat usein enemmän ongelmia kuin ratkaisevat, koska niitä on vaikea laskea, minkä vuoksi ne eivät ole hyvä perusta tukikelpoisille kustannuksille. Sen sijaan rahoitusyksikkö ehdottaa, että tukikelpoisten kustannusten määritelmää tiukennetaan ja EU:n rahoitusosuuden määrää nostetaan (katso kohta 2.6.3).

2.6.5. Ohjelman hallinnointi

Neuvoston päätöksen **7 artiklassa** esitetään ehdotuspyynnön aikataulua koskevat yksityiskohtaiset tiedot (ilmoitus on julkaistava Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä

vuosittain 31. tammikuuta mennessä) ja komission määräaika rahoitusta koskevan päätöksen tekemiseen (31. toukokuuta mennessä).

Kaikki kyselytutkimukseen vastanneet valtioista riippumattomat järjestöt toteavat yksimielisesti, että olisi järkevämpää, että komissio julkaisisi ehdotuspyynnön aikaisin syksyllä rahoituksen myöntämistä *edeltävänä* vuonna ja julkaisisi tuensaajien luettelon ennen tuenmyöntämisvuoden alkua. Tämä tarkoittaisi sitä, että valtioista riippumattomien järjestöjen hakemuksissaan esittämät työohjelmat todella rahoitettaisiin komission myöntämällä avustuksella (kalenterivuoden noudattamisen ansiosta). Nykyisellään komissio tekee päätöksensä vasta toukokuun lopussa, mikä yleensä tarkoittaa sitä, ettei varoja saada ennen sen vuoden elo- tai syyskuuta, jolle tuki on myönnetty. Tämä saattaa aiheuttaa melko vakavia kassavirtaongelmia valtioista riippumattomille järjestöille.

Myös ohjelmakoordinaattori toivoo kalenterivuoden mukaista järjestelyä.

Neuvoston päätöksen **8 artiklassa** määritellään komission velvoitteet varmistaa valtioista riippumattomien järjestöjen ohjelman mukaisesti toteuttamien toimien onnistuminen. Siinä edellytetään asianmukaista seurantajärjestelmää, jonka avulla komissio voi tarkastaa toimia paikan päällä, ja siinä säädetään komissiolle oikeudesta ja velvollisuudesta periä takaisin asiattomasti käytetyt varat. Lisäksi artiklassa määritellään tuensaajien velvoitteet säilyttää toimien aiheuttamia menoja koskevat asiakirjat viiden vuoden ajan alkaen toimia koskevan viimeisen maksun suorittamisesta.

Kyselyyn vastanneet valtioista riippumattomat järjestöt ovat sitä mieltä, että nykyisessä järjestelmässä keskitytään liikaa kertomuksiin ja tarkastuksiin ja liian vähän valtioista riippumattomien järjestöjen toimien vaikutusten arviointiin. Seurantajärjestelmä on liian tiukka eikä se vastaa suhteellisen pieniä rahasummia, joita valtioista riippumattomille järjestöille myönnetään. Valtioista riippumattomien järjestöjen mielestä olisi pohdittava sitä, kuinka ohjelman hallinnoimisesta aiheutuvaa komission hallinnollista taakkaa vähennetään.

Tässä yhteydessä on kuitenkin huomattava, että toimesta 81 ”Pääosastojen valvontatehtävän vahvistaminen” (Komission uudistamista koskeva valkoinen kirja – Osa II, toimintasuunnitelma) edellytetään järjestelmällisten jälkiarviointien *lisäämistä* pikemmin kuin niiden vähentämistä:

”Kuhunkin pääosastoon luodaan tarkastusrakenne... Sisäinen tarkastus laatii itsenäisiä selvityksiä budjettivarojen käytöstä pääosastossa ja tekee järjestelmä-, ohjelma- ja tulosanalyysjä sekä jälkitarkastuksia kentällä.”

Parannettujen jälkiarviointien tarvetta korostetaan budjettikohdan B4-3060 arvioinnin tuloksissa seuraavasti:

Jälkiarviointi on toimintarahoituksen osalta edelleen puutteellista, mikä johtuu henkilöstön siihen käytettämän ajan vähyydestä. *Jälkiarviointia* ei pidetä tällä hetkellä kovin tärkeänä. Yhteistyön teknisten yksikköjen kanssa olisi oltava nykyistä järjestelmällisempää ja sitä voitaisiin parantaa huomattavasti. (Sivu 131.)

Neuvoston päätöksen **9 artiklassa** säädetään niistä toimista, joita komissio voi toteuttaa tuensaajaa kohtaan, jos se havaitsee väärinkäytöksiä tai jos sopimuksen yksityiskohtia ei noudateta. Artiklassa säädetään myös tuensaajan velvoitteesta palauttaa perusteettomasti suoritettut maksut.

Tutkitulla jaksolla 1998–2000 ei havaittu vakavia väärinkäytöksiä. Jälkiarvioinneissa (loppukertomukset ja sisäiset tarkastukset) valtioista riippumattomia järjestöjä on pyydetty palauttamaan kaikki havaitut ylijäämät tai tukikelvottomiin kustannuksiin myönnetty varat. Tukikelpoisten kustannusten laskeminen on joissakin tapauksissa aiheuttanut komission ja valtioista riippumattoman järjestön välillä erimielisyyttä, joka on usein liittynyt luontoissuorituksiin (kohta 2.6.4.), mutta tuensaajat ovat aina maksaneet palautukset asianmukaisesti.

Valtioista riippumattomat järjestöt ovat ilmaisseet hyvin vähän mielipiteitä 9 artiklasta. Yksi järjestö on pyytänyt komissiota noudattamaan avustusten hallinnoinnin käsikirjan määräystä siirtää enintään viisi prosenttia kyseisen tilikauden kokonaistuloista seuraavaan vuoteen.

Neuvoston päätöksen **10 artiklassa** määritellään kaikkien komission osarahoittamien toimien seurantaa koskeva velvoite. Komissio tekee säännöksen noudattamiseksi pistokokeita valittujen valtioista riippumattomien järjestöjen kokouksiin, työpajoihin, konferensseihin ja muihin toimiin ohjelman aikana varmistaakseen, että ehdotetut toimet todella toteutetaan. Lisäksi tuensaajien on toimitettava sopimuskauden lopussa todisteet kaikista jakson aikana toteutetuista toimista. Nämä voivat olla esimerkiksi kopioita lehdistä, uutiskirjeistä, lehdistötiedotteista, raporteista, kirjoista, CD-ROMeista, videokaseteista ja niin edelleen.

Toimintarahoitusten toteutumisaste on otoksessa kaiken kaikkiaan melko hyvä, ja toimista on pidetty asianmukaisesti kirjaa. Yleisesti ottaen tukea saaneet valtioista riippumattomat järjestöt ovat toteuttaneet useimmat suunnitelluista toimista, ja loppukertomuksissa esitetään työn tulokset yksityiskohtaisesti. (*Budjettikohdan B4-3060 arviointi, sivu 104.*)

Ohjelmakoordinaattori tarkastaa vuosittain tarkastusohjelman mukaisesti yhteisrahoitetut valtioista riippumattomien järjestöjen ohjelmat, jotka on valittu satunnaisesti tuensaajien luettelosta.

Valtioista riippumattomat järjestöt tai komissio eivät ole tehneet erityisiä huomautuksia 10 artiklasta.

Neuvoston päätöksen **11 artikla** velvoittaa komission julkaisemaan tästä toimintaohjelmasta rahoitettavien tuensaajien valintatulokset. Tätä artiklaa on noudatettu hyvin jaksolla 1998–2000, ja tulokset on julkaistu sekä Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä että ympäristöasioiden pääosaston Internet-sivuilla. Komissio tai valtioista riippumattomat järjestöt eivät tehneet huomautuksia tästä artiklasta kyselyvastauksissaan. Kuitenkin jos ehdotuspyyntö ja päätös rahoitettavista järjestöistä julkaistaisiin aikaisemmin (kuten kyselytutkimuksessa esitettiin), myös tuensaajien luettelo voitaisiin julkaista nykyistä aikaisemmin kalenterivuotta noudattaen.

Neuvoston päätöksen **12 artiklassa** määritellään komission velvoite antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle vuosittain kertomus ohjelman täytäntöönpanosta. Komissio tai valtioista riippumattomat järjestöt eivät tehneet huomautuksia tästä artiklasta.

2.6.6. Liite – tukikelpoisten toimien määritelmä

Liitteen osalta valtioista riippumattomien järjestöjen kyselytutkimusvastauksissa tuotiin selvästi esille näkemys, että sitä olisi harkittava uudelleen tai se olisi jopa poistettava. Tämä yksityiskohtainen määrällinen kuvaus tukikelpoisista toimista muodostaa ongelmallisen kehyksen ”toimien ohjelmalle”, sillä sinä on useita päällekkäisyyksiä. Suullisessa kuulemistilaisuudessa 16. lokakuuta 2000 valtioista riippumattomat järjestöt kertoivat

ongelmistaan sijoittaa toimia mihinkään luokkaan. Monet järjestöjen toteuttamat toimet kattavat kaikki ensisijaiset alat tai useita niistä, eikä liite sen vuoksi auta työohjelman suunnittelussa. On korostettava myös sitä, että liite on aiheuttanut samoja ongelmia ohjelmakoordinaattorille ohjelman hakemusten arvioinnissa, koska joitakin järjestöjen ehdottamia toimia on ollut lähes mahdotonta mitata ja sijoittaa minkään otsakkeen alle.

Komission kyselytutkimusvastauksissa on myös pyydetty, että ”tukikelpoisten toimien” olisi liityttävä entistä tiiviimmin ympäristöasioiden pääosastossa käynnissä oleviin politiikkoihin ja ensisijaisiin toimiin.

3. YLEINEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Kyselytutkimuksen tuloksista käy ilmi, että ainoastaan muutamia neuvoston päätöksen artikloita on pidetty ”vaikeina ymmärtää” tai liian ”teoreettisina”. Komission ja tuensaajien väliset keskustelut ovat liittyneet ohjelmakoordinaattorin tekemään artiklojen tulkintaan ja täytäntöönpanoon.

3.1. Yhteensopimattomuus hankerahoituksen kanssa

Jotkut järjestöt ovat arvostelleet voimakkaasti ohjelmakoordinaattorin esittämää sääntöä, jonka mukaan rahoitushakemuksia ei hyväksytä niiltä järjestöiltä, jotka saavat toimintaohjelman mukaista ”toimintarahoitusta”. Ohjelmakoordinaattori esitti ”yksi järjestö yksi määräraha” -säännön vuonna 1998 varmistaakseen ohjelman rahoituksen hallinnoinnin, lisätäkseen avoimuutta ja noudattaakseen talousarviorajoitteita. Kokemukset, jotka komissio oli saanut sääntöä edeltäviltä vuosilta (kun ”toimintarahoitus” ja ”hankerahoitus” olivat vielä yhteensopivia) johti päätökseen, jonka mukaisesti kaikkia Euroopan ympäristöjärjestöjä pyydetään esittämään *kaikki* yhden budjettivuoden aikana toteutettavat toimet, mikä esti niitä hakeutumasta hankerahoitukseen ja tilapäisrahoitukseen. Ennen edellä mainittua sääntöä varat valtioista riippumattomien järjestöjen hankkeisiin oli myönnetty hajautetusti, mikä johti tilanteeseen, jossa moitteetonta varainhoitoa ei enää voitu varmistaa. Vaarana oli, että komissio rahoitti useita päällekkäisiä toimia, ja tämä huolenaihe vahvistettiin myöhemmin perustelluksi.

Toisaalta järjestöt väittävät, että niiden laskentajärjestelmiä on kehitetty, eikä ole syytä uskoa, etteivät ”toimintarahoituksen” ja ”hankerahoituksen” tuensaajat voi laskea näitä varoja erikseen riittävällä ja avoimella tavalla. Järjestöjen mukaan näin tehdään jo, koska monet toimintaohjelman tuensaajista saavat rahoitusta myös muilta pääosastoilta ja niiden onnistuu silti pitää tilit erillään.

Ne ovat myös sitä mieltä että edellä mainittu sääntö on vastoin avustusten hallinnoinnin käsikirjan ohjeita, sillä siinä ei estetä perusrahoituksen tuensaajia hakemasta hankerahoitusta. Tämä onkin aivan totta.

On kuitenkin huomattava, ettei toimintaohjelma kuulu varsinaisesti perusrahoitukseen, koska se kattaa valitun järjestön juoksevien kulujen lisäksi toimet. Sen vuoksi siihen viitataan ”toimintarahoituksena” (katso 2.4).

Ohjelmakoordinaattori on ottanut tämän kannan, koska avustusten hallinnoinnin käsikirjassa esitetään komission vähimmäisvaatimukset avustusten hallinnointiin ja annetaan näin ollen yksittäiselle pääosastolle mahdollisuus antaa tiukempia sääntöjä.

Muutamasta komission kyselytutkimuksen vastauksesta käy ilmi, että komissiossa kannatetaan yhteensopimattomuutta koskevan säännön poistamista, koska se aiheuttaa

hallinnointiongelmia. Yhteisrahoitettavien valtioista riippumattomien eurooppalaisten järjestöjen kansalliset jäsenjärjestöt tekevät hankehakemuksia kiertääkseen tätä sääntöä, vaikka hankkeet voivat liittyä lähemmin kattojärjestön kuin kansallisten jäsenjärjestöjen toimiin ja ne voitaisiin hoitaa paremmin Euroopan tasolla.

3.2. Maksujen myöhästyminen

Toimintaohjelman tuensaajien yleinen valituksenaihe liittyy maksujen myöhästymiseen (ei ainoastaan tarjouskilpailun ajoitukseen, kuten kohdassa 2.6.5.).

Sopimuksen päättymisen jälkeen valtioista riippumattomia järjestöjä pyydetään toimittamaan loppukertomus (jossa selvitetään rahoitusjakson aikana toteutetut toimet, aiheutuneet kustannukset ja saadut tulot). Kertomus on toimitettava tavallisesti maaliskuun loppuun mennessä. Yksi lopullisten maksujen myöhästymisen syistä on se, että komissio saa edellisen vuoden loppukertomuksen samaan aikaan, kun se käsittelee kuluvan vuoden hakemuksia. Kaikki loppukertomukset käydään läpi ja tarkistetaan, että niiden sisältö on sopimuksen mukainen. Lopulliset maksusuoritukset riippuvat tämän arvioinnin tuloksista.

Arviointiprosessi, joka kattaa kaikkien valtioista riippumattomien järjestöjen loppuunsaattettujen ohjelmien toimet ja rahoituksen, vaatii melko paljon aikaa vievää ja useiden virkamiesten työpanoksen. On totta, ettei komissio ole kyennyt jakson 1998–2000 aikana aina noudattamaan sopimuksessa sovittua 60 päivän määräaika.

Tässä yhteydessä on huomattava kuitenkin, etteivät valtioista riippumattomat järjestöt ole aina noudattaneet loppukertomuksille asetettua määräaika.

3.3. Varojen siirto

Valtioista riippumattomien järjestöjen yhtenä huolenaiheena ovat tiukat säännöt, joilla määrätään siitä, mikä kulloinkin katsotaan yhteisrahoitukseksi. Toimintaohjelman tuensaajat ovat useiden kansallisten, alueellisten ja paikallisen jäsenjärjestöjen kattojärjestöjä tai Euroopan koordinoituintoimistoja. Nämä jäsenet toteuttavat toimiaan Euroopan tason järjestön (yhteisrahoitetun) työohjelman mukaisesti. Ne keräävät siten yhteisrahoituksen komissiolta saatavaa rahoitusosuutta varten. Mutta jos yhteisrahoitusta ei siirretä pankkitilille toimintaohjelman tuensaajan nimiin (Euroopan tason järjestön), sitä ei oteta huomioon.

Tästä on kuitenkin säädetty avustusten hallinnoinnin käsikirjan kohdassa 1.2 Euroopan yhteisön tukia koskeviin sopimuksiin sovellettavat yleiset ehdot (Osa B Rahoitusta koskevat määräykset, 7 artikla – Tukikelpoiset kustannukset): ”niiden on oltava todellisuudessa aiheutuneita, kirjattuja tuensaajan tileille tai veroasiakirjoihin sekä tunnistettavissa ja valvottavissa.”

4. PÄÄTELMÄT

Sekä komission että valtioista riippumattomien järjestöjen kyselyvastauksissa esittämät yhteiset kokemukset (mukaan lukien kaikki nykyiset ja aikaisemmat tuensaajat) osoittavat, että ohjelmaa olisi uudistettava mieluiten viisivuotiseksi tekemällä tiettyjä muutoksia, kuten kasvattamalla maantieteellistä laajuutta hakijamaiden ja Balkanin alueen valtioista riippumattomien järjestöjen ottamiseksi mukaan. Budjettikohdan B4-3060 arviointi (SEM 2000 -aloitteen mukaisesti), joka kattaa perusteellisen analyysin tämän rahoitusvälineen tehokkuudesta ja perusteista, on otettu asianmukaisesti huomioon, ja tutkimuksen tulokset tukevat tämän kertomuksen päätelmiä uudistamistarpeesta:

Joitakin väistämättömiä epäonnistumisia lukuun ottamatta suunniteltujen toimien toteuttamisaste on yleisesti ottaen hyvä. Toimintarahoituksen hyödyllisyys on ilmeinen, koska sen ansiosta eurooppalaiset valtioista riippumattomat järjestöt voivat osallistua ja vaikuttaa entistä paremmin päätöksentekoprosessiin. (*Budjettikohdan B4-3060 arviointi, sivu 10.*)

Toimintaohjelman uudistamista kannatetaan myös [kuudennesta ympäristöä koskevasta toimintaohjelmasta tehdyssä ehdotuksessa], jonka mukaan jatketaan taloudellisen tuen myöntämistä ympäristöjärjestöille, jotta ne voivat helpommin osallistua keskusteluun.

[Kuudennesta ympäristöä koskevasta toimintaohjelmasta tehdyn ehdotuksen] strategisessa lähestymistavassa tunnustetaan tarve kansalaisten osallistumiseen, ja ehdotetut toimenpiteet perustuvat laajaan ja monipuoliseen keskusteluun ympäristöpolitiikan päätöksentekijöiden kanssa. Lisäksi ohjelmassa esitetään, että ehdokasmaiden ympäristöjärjestöjen kanssa tehdään yhteistyötä tietoisuuden parantamiseksi.

LIITE 1

Yhteisön toimintaohjelma ensisijaisesti ympäristönsuojelun alalla toimivien valtioista riippumattomien järjestöjen tukemiseksi Ehdotusten esittämistä koskevat suositukset

Euroopan komissio julkaisi edellä mainitun ohjelman mukaisen ehdotuspyynnön **6.11.1999** *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä C 319*. Seuraavien suositusten tarkoituksena on auttaa mahdollisia hakijoita päättämään tuen hakemisesta ja laatimaan hakemus.

1. Asiayhteys ja tavoitteet

Komissio pyytää 16.12.1997 tehdyn neuvoston päätöksen 97/872/EY (ks. liite D) mukaisesti eurooppalaisia valtioista riippumattomia järjestöjä, joiden toiminta ulottuu kaikkiin tai joihinkin jäsenvaltioihin ja Euroopan unionin naapurimaihin, tekemään ehdotuksia tuen saamiseksi. Tukea annetaan järjestöjen vuotuisessa (enintään 12 kuukautta kattavassa) työsuunnitelmassa tarkoitetun toiminnan toteuttamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Hakijajärjestöjen olisi toimittava Euroopan tasolla. Tällä tarkoitetaan, että niiden rakenteen ja toiminnan olisi periaatteessa ulotuttava useaan Euroopan valtioon.

Tämän ehdotuspyynnön mukaisesti jätetty tukihakemus estää hakemasta muuta tukea ympäristöasioiden pääosastosta. Tämän ehdotuspyynnön mukaista tukea voidaan myöntää (jos siihen on käytettävissä riittävästi varoja) toimiin, jotka palvelevat yhteisön etua, edistävät merkittävästi yhteisön ympäristöpolitiikan ja -lainsäädännön kehittämistä ja täytäntöönpanoa sekä vastaavat viidennen ympäristöä koskevan toimintaohjelman periaatteita.

Yhteisön tukeen oikeutetut toiminnan alat määritellään neuvoston päätöksen liitteessä, jossa ilmoitetaan myös kullekin alalle osoitettu osuus rahoituksesta. Tuensaajat valitaan ehdotuspyynnössä vahvistettujen perusteiden ja varojen saatavuuden perusteella. Tehtävät päätökset koskevat vuotta 2001 eikä niihin sisälly mitään tulevien vuosien päätöksiin vaikuttavia sitoumuksia.

2. Tukikelpoisuusvaatimukset

Käsiteltäviksi otetaan ainoastaan seuraavat vaatimukset täyttävien järjestöjen hakemuksia:

kyseessä on oltava riippumaton voittoa tavoittelematon järjestö, joka toimii ensisijaisesti ympäristönsuojelun alalla ja jolla on yhteistä etua palveleva ympäristötavoite;

järjestön on toimittava Euroopan tasolla (ei siis ainoastaan kansallisella tasolla);

järjestöllä on oltava hallinnolliset rakenteet ja taloushallinto;

järjestön varat eivät saa olla peräisin yksinomaan Euroopan unionin toimielinten myöntämästä tuesta.

3. Valintaperusteet

Hakemuksia käsiteltäessä tuensaaajat valitaan seuraavin perustein:

hyvä kustannus-hyötysuhde

kestävä kerrannaisvaikutus Euroopan tasolla

eri osapuolten välinen tehokas ja tasapainoinen yhteistyö seuraavilla aloilla: toiminnan suunnittelu, toiminnan toteutus ja osallistuminen rahoitukseen

monikansallisen näkökulman edistäminen, erityisesti rajojen yli tapahtuvan yhteistyön muodossa Euroopan unionin alueella, ja milloin tarkoituksenmukaista, unionin naapurimaiden kanssa

kyky edistää viidennessä toimintaohjelmassa yksilöityjen osapuolten (valtioista riippumattomien järjestöjen, pienten ja keskisuurten yritysten, paikallisten ja alueellisten viranomaisten jne.) välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä pysyvän muutoksen aikaansaamiseksi kyseisten osapuolten toimintatavoissa

edustavuus asianomaisen liikkeen sisällä

kyky edistää monialaista lähestymistapaa ympäristöasioissa

järjestön ja sen jäsenten välisen säännöllisen tiedonvaihdon avulla tapahtuvan yhteistyön ja vuoropuhelun laatu

kyky osoittaa järjestön vuosiohjelman rahoituksellinen toteutettavuus realistisen, kohtuullisen ja tasapainoisen talousarvion avulla

sitoutuminen mahdollisimman laajaan tiedottamiseen Euroopan unionin ympäristöpolitiikasta, mm. ympäristöä ja kestävää kehitystä koskevasta Euroopan yhteisön poliittisesta toimintaohjelmasta.

4. Rahoitusedellytykset

Liitteessä B määritellään kaikkeen komission ympäristöpääosaston myöntämään tukeen sovellettavat rahoitusedellytykset. Niitä on tarkasteltava yhdessä valtioista riippumattomien ympäristöjärjestöjen tukemista koskevasta toimintaohjelmasta tehdyssä neuvoston päätöksessä säädettyjen edellytysten kanssa. Kyseisen päätöksen mukaan komissio voi rahoittaa enintään 50 prosenttia talousarvion mukaisista toimista ja hallintokuluista. Jos hakemus hyväksytään, komissio osallistuu rahoitukseen tietyllä prosenttiosuudella tukikelpoisista menoista liitteenä olevien rahoitusedellytysten (liite B) mukaisesti.

Nämä edellytykset ovat erottamaton osa kunkin tuensaaajan kanssa tehtävää sopimusta.

Hakijoita pyydetään kiinnittämään huomiota erityisesti seuraavaan neuvoston päätöksessä olevaan säännökseen:

"Jotta valtioista riippumaton järjestö voisi saada yli 150 000 ecun avustuksen, rekisteröidyn tilintarkastajan on varmennettava järjestön tilit kahden edellisen vuoden ajalta ja myös siltä ajalta, jona avustusta käytetään. Jotta valtioista riippumaton järjestö voisi saada alle 150 000 ecun avustuksen, järjestön tilien kahden edellisen vuoden ajalta on oltava saatavilla komission hyväksymässä muodossa ja niitä on pidettävä tässä muodossa sen ajan, jona avustusta käytetään."

Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että jokaisen hakijan on oltava valmis antamaan tilinsä vaaditussa muodossa komission käyttöön hyvin lyhyellä varoitusaajalla sen jälkeen, kun hakemus on valittu mahdollisten tuensaajien luetteloon.

5. Hakemuksen laatiminen

Hakemus on laadittava jollakin Euroopan unionin virallisella kielellä, hakemusten odotettavissa olevan suuren määrän käsittelyn helpottamiseksi mieluiten englanniksi tai ranskaksi, ja sen liitteenä on oltava muodollinen kirje, jossa esitetään täsmällinen rahoituspyyntö. Hakemuksen liitteenä on oltava tämän asiakirjan liite A, joka on täytetty asianmukaisesti koneella (ei käsin) sekä hakijan täydelliset pankkiyhteystiedot.

Hakemukseen on sisällyttävä liitteen A kohdassa 2 annettu kuvaus järjestön toiminnasta. Lisäksi hakemukseen pyydetään liittämään yksityiskohtainen ja tarkka suunnitelma järjestön toiminnasta tilivuonna 2000. Suunnitelmassa on mainittava kaikki toiminta, kuten osallistuminen jäsenjärjestöjen väliseen koordinoituihin toimintaan, vuosikokoukset, jäsenille suunnattu tiedotus (jäsenkirjeet), kertomusten laatiminen, julkaisut jne.

Jokaisesta toimesta on annettava erillisellä sivulla selvitys, jossa on kuvaus kyseisestä toimesta, sen tavoitteista ja kohderyhmästä sekä alustava aikataulu ja odotetut tulokset. Hakijoita pyydetään kiinnittämään hakemusta laatiessaan huomiota neuvoston päätöksen liitteessä olevana erittelyyn, jossa määritellään toimialat, jotka voivat saada yhteisön rahoitustukea, sekä ilmoitetaan kullekin toimialalle kohdennettu osuus rahoituksesta.

Vaikka rahoitus myönnetään vain tilivuoden 2000 toimintasuunnitelman perusteella, hakemukseen olisi liitettävä tiedoksi myös yhteenveto edellisen tilivuoden toiminnasta.

6. Hakemusten jättäminen ja käsittely

Hakemukset on lähetettävä viimeistään 17. tammikuuta 2000 (postileiman päivämäärä) seuraavaan osoitteeseen:

European Commission
Environment Directorate-General
Saturnino Munoz Gómez
Head of Unit ENV.5
TRMF 00/74
Rue de la Loi 200 / Wetstraat 200
B-1049 Bruxelles/Brussel

Puh. (+32) 2/2999332

Kaikki ehdotukseen vaadittava asiakirjat on toimitettava A4-kokoisina kolmena kappaleena edellä mainittuun osoitteeseen.

Täydellinen ehdotus on lähetettävä kohdassa 5 esitetyssä muodossa postitse kirjattuna lähetyksenä. Faksattuja, henkilökohtaisesti tuotuja, epätäydellisiä tai osissa toimitettuja hakemuksia ei hyväksytä.

Hakemuksen arviointimenettely on seuraava:

- komissio vastaanottaa ja kirjaa ehdotuksen ja antaa siitä saantitodistuksen
- komission yksiköt tutkivat ehdotuksen
- asiasta tehdään lopullinen päätös ja tuloksesta ilmoitetaan hakijalle.

Komission päätöksestä ei voi valittaa.

Koko menettely on ehdottoman luottamuksellinen. Jos komissio hyväksyy ehdotuksen, komission ja ehdotuksen tekijän välillä tehdään yksi ainoa sopimus kaikesta yhteisrahoitettavasta toiminnasta (yhteisrahoituksen määrä ilmoitetaan euroina).

Hakijoita pyydetään ottamaan huomioon, että hakemusten odotettavissa olevan määrän vuoksi arviointi kestää todennäköisesti useita kuukausia. Se on kuitenkin tarkoitus saattaa päätökseen 31. toukokuuta 2000 mennessä. Hakemusten odotettavissa olevan suuren määrän vuoksi komission on sovellettava tiukasti valintaperusteita ja hylättävä hakemukset, joita ei ole laadittu edellä esitettyjen ohjeiden mukaisesti. Olkaa hyvä ja tutustukaa huolellisesti kaikkiin annettuihin ohjeisiin ja varmistakaa, että kaikki vaatimukset on täytetty. Puutteet tai virheet voivat johtaa hakemuksen hylkäämiseen.

- LIITTEET:
 - A. Hallinnolliset tiedot
 - B. Oikeudelliset ja rahoitusta koskevat edellytykset
 - C. Sopimusmalli
 - D. Neuvoston päätös 16. JOULUKUUTA 1997. Euroopan yhteisöjen virallinen lehti L354 30 JOULUKUUTA 1997.

Tukihakemukseen liitettävät asiakirjat

Asiakirjat, jotka on aina liitettävä tukihakemukseen

- 1. Asianmukaisesti täytetty liite A (kaikki lihavoidut kentät on täytettävä; epätäydelliset hakemukset hylätään)**
- 2. Hakijan edellisen tilikauden tilinpäätös**
- 3. Järjestön säännöt ja ote yhdistysrekisteristä**
- 4. Tuettavaan toimintaan liittyviä tehtäviä suorittavien henkilöiden ansioluettelot**
- 5. Järjestön edellisen vuoden toimintakertomus**
- 6 Muodollinen rahoituspyyntö**

Asiakirjat, jotka on liitettävä hakemukseen, jos mahdollista

1. Luettelo järjestön hallituksen tai johtokunnan jäsenistä (nimi ja asema tai tehtävä hakijaorganisaatiossa)
2. Hyväksytyn tilintarkastajan antama alle kaksi vuotta vanha tilintarkastuslausunto
3. Vakuus
4. Maininta (1.5 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi) hankkeista, joihin saadaan (tai on saatu) tukea muista kansainvälisistä järjestöistä tai Euroopan unionin jäsenvaltioilta

LIITE A TOIMINNAN RAHOITUS

Vakiolomake tuen hakemista varten *(pyydetään täyttämään mikäli mahdollista englanniksi tai ranskaksi)*

1. Hakijaa koskevat hallinnolliset tiedot

1.1 Hakija

Järjestön nimi (täydellinen virallinen nimi):

Lyhytnimi (tarvittaessa):

Kirjainlyhenne (tarvittaessa):

Yhdistysrekisterinumero (tarvittaessa): ¹⁰

Hakijan oikeudellinen asema:

Hakijajärjestön nimenkirjoittajan nimi ja asema (tehtävä):

Teknisistä näkökohdista vastaavan henkilön nimi ja asema (tehtävä):

Hakijan osoite:

Katuosoite:

Numero:

Postinumero:

Paikkakunta:

Maa:

Puhelinnumero:

Faksinumero:

Sähköpostiosoite:

Huom: Kaikki lihavoidut kentät on täytettävä. Puutteelliset hakemukset hylätään.

10 Vaihtoehtoisesti tämän tiedon sijasta voidaan toimittaa jäsenvaltion antama mahdollinen hyväksyntä. p/ghu/docs/kitzmanen.doc (Rev. 3 of 10 Nov. 1998 at 12.00 hrs)

1.2 Hakijan pankkiyhteystiedot (liittää mukaan järjestön nimenkirjoittajan allekirjoittama tilitoimiston tai pankin todistus)

Huom: Pankkitilin on oltava valtiossa, jossa hakijajärjestön päätoimipaikka sijaitsee

Pankin nimi:

Katuosoite:

Numero:

Postinumero:

Paikkakunta:

Maa:

Pankin ja konttorin tunnusnumero:

Tilinumero:

Tilinhaltija:

1.3	Tiivistelmä	hakijan	toiminnasta	ja	yleisistä	tavoitteista
-----	-------------	---------	-------------	----	-----------	--------------

1.4 Hakijajärjestön osakkaina oleva ryhmät/yhteisöt (tarvittaessa):

ilmoittakaa jokaisen osakasorganisaation täydellinen virallinen nimi:

1.5 Tuet, hankintasopimukset ja lainat, jotka on saatu edellisten kolmen tilikauden aikana suoraan tai välillisesti joltakin Euroopan yhteisön toimielimeltä.

Kustakin tuesta, hankintasopimuksesta tai lainasta on ilmoitettava:

- yhteisöohjelma:

- hankkeen nimi ja sopimuksen viitenumero:

- vuosi, jona komissio on myöntänyt tuen tai lainan taikka tehnyt sopimuksen:

- tuen tai lainan määrä taikka sopimukseen sisältyvä määrä:

1.6 Euroopan yhteisön toimielimille kuluva vuoden aikana esitetyt (tai esitettävät) tukihakemukset

Kustakin tuesta tai hankintasopimuksesta on ilmoitettava:

- yhteisöohjelma:
- hankkeen nimi:
- tuen määrä tai sopimukseen sisältyvä määrä:

2. Yksityiskohtainen kuvaus järjestön tuettavasta toiminnasta (jos ehdotus hyväksytään, tässä kohdassa annetut tiedot muodostavat sopimuksen teknisen liitteen; kaikki järjestön toiminnan toteuttamista koskevat olennaiset tiedot on ilmoitettava). *Mikäli mahdollista, ilmoittakaa tiedot englanniksi tai ranskaksi.*

2.1 Lyhyt kuvaus järjestön toiminnasta, johon tukea haetaan

Antakaa täsmällinen ja yksityiskohtainen suunnitelma tilivuoden 2000 toiminnasta. Suunnitelmassa on mainittava kaikki toiminta, kuten osallistuminen jäsenjärjestöjen väliseen koordinoituihin toimiin, vuosikokoukset, jäsenille suunnattu tiedotus (jäsenkirjeet), kertomusten laatiminen, julkaisut jne.

Jokaisesta toimesta on annettava erillisellä sivulla selvitys, jossa on kuvaus kyseisestä toimesta, sen tavoitteista ja kohderyhmästä sekä alustava aikataulu ja odotetut tulokset. Hakijoita pyydetään kiinnittämään hakemusta laatiessaan huomiota neuvoston päätöksen liitteessä olevana erittelyyn, jossa määritellään toimialat, jotka voivat saada yhteisön rahoitustukea, sekä ilmoitetaan kullekin toimialalle kohdennettu osuus rahoituksesta. Ilmoittakaa myös ne järjestön toimintaan liittyvät tehtävät, joihin hakija aikoo käyttää alihankkijana ulkopuolista järjestöä, yritystä tai yhdistystä

2.2 Odotetut tulokset järjestön toiminnasta, johon tukea haetaan (ilmoittakaa mitattavissa olevat tekijät, joiden avulla voidaan arvioida tuen vaikutukset suhteessa määriteltuihin yleisiin tavoitteisiin. Täsmäytä myös kohdeväestö ja menetelmät sekä järjestön toiminnan lopputuote, jonka hakija aikoo toimittaa komissiolle).

2.3 Ohjeellinen aikataulu järjestön toiminnalle, johon tukea haetaan

Työn aloituspäivä ¹¹

Työn lopetuspäivä ¹²

Järjestön toiminnan toteuttamiseen tarvittava aika kuukausina (enintään 12 kuukautta).

Muut järjestön toiminnan aikataulua koskevat tiedot.

Haluatteko saada mahdollisen hyväksynnän rahoitukselle:

englanniksi ☐ ranskaksi ☐

¹¹ Menojen tukikelpoisuus määritellään työn aloitus- ja lopetuspäivän mukaan.

¹² Tämän päivämäärän jälkeen aiheutuneet menot ovat tukikelpoisia vain, jos toimivaltaiset viranomaiset ovat ne nimenomaisesti hyväksyneet.

3. Järjestön tuettavan toiminnan alustava talousarvio (jos ehdotus hyväksytään, tässä kohdassa annetut tiedot muodostavat sopimuksen rahoitusta koskevan liitteen). *Mikäli mahdollista, ilmoittakaa tiedot englanniksi tai ranskaksi.*

3.1 Yhteenveto alustavasta talousarviosta, johon tukea haetaan. Kuvaukseen on liitettävä tarkka erittely kustannuksista sekä seuraavien taulukoiden mukaisesti tehty laskelma Alustavan talousarvion tulot ja menot on tasapainotettava.

Hakija vakuuttaa, että seuraavat menot ovat tarpeen järjestön tuettavan toiminnan toteuttamiseksi, että ne toteutetaan ilmoitetusti ja että ne merkitään järjestön viralliseen kirjanpitoon (yleisten ehtojen kohta 10.1.5)

Osa A Tukikelpoiset menot/kustannukset a) Järjestön toiminnan edellyttämästä henkilöstöstä aiheutuvat kustannukset b) Järjestön toimintaan osallistuvan henkilöstön matka- ja oleskelukustannukset c) Laitekustannukset (ainoastaan poistot) d) Kestohyödykkeet ja toimistotarvikkeet e) Painatus-, julkaisu-, käännös- ja tulkkaukskustannukset (myös tilausmaksut, CD-ROMit, jakelu jne.) f) Alihankinnat ja/tai varojen siirto yhteistyökumppaneille g) Muut mahdolliset välittömät kustannukset (lämmitys, valaistus, vuokra jne. - eriteltävä):		Osa B Rahoitussuunnitelma a) Suorat tulot järjestön toiminnasta b) Hakijan rahoitusosuus c) Muiden yhteisöjen rahoitusosuus (eriteltävä) d) Komissiolta tällä hakemuksella haettava rahoitusosuus e) Arvio haettavasta tuesta järjestön toiminnan toteuttamisen aikana syntyvistä pankkikoroista f) Tarvittaessa komission muu rahoitus järjestön samalle toiminnalle (eriteltävä)	(euroa)
TUKIKELPOISET KUSTANNUKSET YHTEENSÄ		YHTEENSÄ	
Tarvittaessa arvio luontoissuorituksista (1)		Tarvittaessa arvio luontoissuorituksista ¹³	
YHTEENSÄ		YHTEENSÄ	

¹³ Tällä tarkoitetaan avustuksia, joista ei laskuteta: esimerkiksi vapaaehtoistyö, materiaalien tai tilojen käyttö veloituksetta.

3.2 Tukikelpoisten kustannusten erittely kustannuslajeittain

A. Henkilöstökustannukset (vrt. liitteenä olevien rahoitusedellytysten kohta 10.2)

Nimi	Tehtävä	Asema ¹⁴	Kuukausittaiset palkkakustannukset ¹⁵	Kesto (kuukausina)	YHTEENSÄ
YHTEENSÄ I.1					

B. MATKA- JA OLESKELUKUSTANNUKSET

Matkakohde	Matkakulut	Hotellikulut	Muut kustannukset	Kesto päivinä	YHTEENSÄ
Yhteensä					

C. Kestohyödykkeiden hankintakustannukset (poistot)¹⁶ (ks. rahoitusedellytysten 10.2 kohta)

Hyödyke	Yksikköhinta	Määrä	Tukikelpoiset kustannukset (poistot)	YHTEENSÄ
Yhteensä				

D. Toimistotarvikkeiden ja muiden välineiden hankintakustannukset (jos ne eivät sisälly välillisiin kustannuksiin)

Kustannuslaji	Määrä	Yksikköhinta	Kustannus yhteensä
Yhteensä			

¹⁴ Vakituinen henkilökunta tai hankkeen ajaksi palvelukseen otettu henkilökunta

¹⁵ Bruttopalkka kuukaudessa, mukaan lukien ainoastaan sosiaaliturvamaksut

¹⁶ Liitteenä oltava poistojen laskutapa

E. e) Painatus-, julkaisu-, käännös- ja tulkkauskustannukset (myös tilausmaksut, CD-ROMit, jakelu jne.)

<i>Kustannuslaji</i>	<i>Määrä</i>	<i>Yksikköhinta</i>	<i>Kustannus yhteensä</i>
<i>Yhteensä</i>			

F. Alihankinnat ja/tai varojen siirto yhteistyökumppan(e)ille (rahoitusedellytysten 10.2 kohta)

Ilmoittakaa seuraavat tiedot:

- mahdollisten alihankkijoiden/yhteistyökumppaneiden nimi ja osoite ¹⁷
- kyseisen henkilön/organisaation suorittamat tehtävät mahdollisimman tarkasti
- varojen määrä ja laskutapa (yksityiskohtainen arvio).

YHTEENSÄ

G. Muut välilliset kustannukset, joita ei mainita edellä (lämmitys, valaistus, vuokra jne. - eriteltävä)

<i>Kustannuslaji</i>	<i>Määrä</i>	<i>Yksikköhinta</i>	<i>Kustannus yhteensä</i>
<i>Yhteensä</i>			

KAIKKI YHTEENSÄ

¹⁷Asian käsittelyyn osallistuvien yksikköjen on voitava päättää menojen tukikelpoisuudesta näiden tietojen perusteella

3.3 Tarvittaessa muut rahoituslähteet (muu kuin yhteisön tuki)

(Seuraavat tiedot on annettava jokaisesta rahoitukseen osallistuvasta yrityksestä/yhdistyksestä/järjestöstä)

Yrityksen tai järjestön nimi (täydellinen virallinen nimi):

Osoite:

Rahoitukseen osallistuvan yhteisön vastuuhenkilö (nimi, arvo tai asema, puhelin, faksi, sähköposti):

Määrä, jolla kyseinen yhteisö osallistuu hakijajärjestön toiminnan rahoittamiseen:

Lisätiedot siinä tapauksessa, että rahoituspäätös ei ole lopullinen:

Hakijan vakuutus:

Allekirjoittanut vakuuttaa tässä hakemuksessa olevat tiedot oikeiksi

Nimi:

Asema tai tehtävä seuraavassa hakijajärjestössä:

Puhelinnumero:

Faksinumero:

Sähköpostiosoite:

Allekirjoitus:

Päiväys:

LIITE B

Euroopan yhteisöjen tukisopimukseen sovellettavat yleiset ehdot

OSA A - OIKEUDELLISET JA HALLINNOLLISET MÄÄRÄYKSET

1 artikla - Täytäntöönpanoa koskeva velvoite

1.1 Jollei ylivoimaisesta esteestä muuta johdu, saajan on pyrittävä kaikin tavoin varmistamaan, että toiminta toteutetaan sopimuksen liitteessä I määriteltyjen ehtojen ja järjestelyjen mukaisesti.

1.2 Ylivoimaisena esteenä pidetään ennakoimatonta ja ylitsepääsemätöntä tapahtumaa

2 artikla - Vastuu

2.1 Euroopan yhteisöt eivät missään olosuhteissa vastaa saajan henkilöstölle tai omaisuudelle toimintaa toteutettaessa aiheutuneista henkilö- tai omaisuusvahingoista, joista tehdään sopimukseen vedoten valitus. Euroopan yhteisöt eivät myöskään hyväksy minkäänlaisia valituksiin liitettyjä korvaus- tai takaisinmaksuvaatimuksia.

2.2 Jollei kysymyksessä ole ylivoimainen este, saajan on korvattava kaikki toiminnasta tai sen puutteellisesta täytäntöönpanosta Euroopan yhteisöille aiheutuneet vahingot.

2.3 Tuensaajalla on yksinomainen vastuu kolmansia osapuolia kohtaan, ja se on vastuussa myös kaikista toiminnan näille aiheuttamista vahingoista.

3 artikla - Sopimuksen irtisanominen

3.1 Tuensaaja voi sanoa sopimuksen irti kirjallisesti kahden kuukauden irtisanomisajalla, jolloin siltä ei vaadita korvauksia. Tässä tapauksessa tuensaaja on oikeutettu saamaan vain sen osan

avustuksesta, joka vastaa toiminnan toteutettua osaa.

3.2 Komissio voi sanoa sopimuksen irti, jos tuensaaja jättää ilman pätevää teknistä tai taloudellista syytä noudattamatta jotakin sopimuksen velvoitetta eikä ole korjannut asiaa kuukauden kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut kirjattuna kirjeenä lähetetyn kehotuksen noudattaa velvoitteitaan. Tässä tapauksessa komissio maksaa ainoastaan ne tukikelpoiset kustannukset, jotka saajalle on koitunut sopimuksen irtisanomishetkeen mennessä; komissio ei maksa jo tehtyihin sitoumuksiin liittyviä kustannuksia, jotka oli tarkoitettu suoritettaviksi sopimuksen irtisanomispäivän jälkeen.

3.3 Komissio voi sanoa sopimuksen irti ilman etukäteisilmoitusta ja maksamatta korvausta, jos tuensaaja:

asetetaan konkurssiin tai selvitystilaan tai se on muun vastaavan menettelyn kohteena

esittää vääriä tai epätäydellisiä väitteitä saadakseen tukea, jota sopimus koskee.

Tässä tapauksessa komissio voi vaatia tuensaajaa palauttamaan sopimuksen mukaisesti jo maksetun avustuksen kokonaan tai osittain.

3.4 Sopimuksen irtisanominen rahoitukseen liittyvien sääntöjenvastaisuuksien vuoksi ei rajoita Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95 mukaisesti määrättyjen muiden hallinnollisten toimenpiteiden tai rangaistusten soveltamista.

4 artikla - Luottamuksellisuus

Komissio ja tuensaaja sitoutuvat säilyttämään luottamuksellisina kaikki niille luottamuksellisesti toimitetut

asiakirjat, tiedot ja muun aineiston, joiden ilmitulo saattaisi vahingoittaa toista osapuolta.

5 artikla - Tiedotus

5.1 Ellei komissio muuta edellytä, kaikissa saajan laatimissa toimintaa koskevissa tiedotteissa tai julkaisuissa, myös konferensseissa tai seminaareissa, on mainittava, että Euroopan yhteisöt ovat myöntäneet toimintaan rahoitusta.

Kaikissa tuensaajan missä tahansa muodossa ja mitä tahansa välinettä käyttäen, myös Internetissä, julkaisemissa tiedotteissa ja julkaisuissa on oltava maininta siitä, että niihin sisältyvät näkemykset ovat julkaisun laatijan, eikä komissiota voida pitää vastuussa julkaisuun sisältyvien tietojen käytöstä.

5.2 Komissiolla on lupa julkaista missä tahansa muodossa ja mitä tahansa julkaisukanavaa käyttäen seuraavat tiedot:

- tuensaajan nimi, paitsi jos tiedon julkaiseminen voi vaarantaa tuensaajan turvallisuuden
- avustuksen tarkoitus
- myönnetyn avustuksen määrä ja osuus avustuksen kohteena olevan toiminnan kokonaiskustannuksista
- toiminnan maantieteellinen toteutuspaikka
- onko toiminnasta tiedotettu etukäteen.

6 artikla - Omistusoikeus / tulosten käyttö

6.1 Ellei sopimuksessa tai sen liitteissä toisin määrätä, toiminnan tulosten ja toimintaan liittyvien

kertomusten ja muiden asiakirjojen omistusoikeudet, teollisoikeudet ja henkisen omaisuuden oikeudet kuuluvat tuensaajalle.

6.2 Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, tuensaaja myöntää komissiolle oikeuden käyttää toiminnasta saatavia tuloksia vapaasti ja sopivaksi katsomallaan tavalla, noudattaen osapuolten kesken sovittuja luottamuksellisuutta koskevia järjestelyjä sekä jo olemassa olevia teollisoikeuksia ja henkisen omaisuuden oikeuksia.

7 artikla - Toiminnan arviointi

Jos komissio tekee väli- tai jälkiarvioinnin, tuensaaja sitoutuu antamaan komission ja/tai sen nimittämien henkilöiden käyttöön kaikki asiakirjat ja tiedot, joista on apua arvioinnin suorittamisessa.

8 artikla - Sopimuksen muuttaminen

8.1 Kaikki sopimukseen tai sen liitteisiin tehtävät muutokset on mainittava kirjallisessa sopimuksessa, joka on tehtävä samalla tavoin kuin alkuperäinen sopimus. Muutoksia koskevat suulliset sopimukset eivät sido osapuolia.

8.2 Ellei muutos koske toiminnan perustarkoitusta ja jos sen taloudellinen vaikutus kohdistuu ainoastaan talousarvion eri kohtien väliseen kustannusten siirtoon, siten että lisäys yhden tukikelpoisia kustannuksia koskevaan talousarvioon sisältyvän kohdan osalta on alle 10 prosenttia, saaja voi toteuttaa muutoksen; muutoksesta on ilmoitettava komissiolle viipymättä.

8.3 Jos talousarvion eri kohtien välisestä siirrosta seuraava lisäys on jonkin kohdan osalta yli 10 prosenttia, siirrolle on saatava ennalta komission kirjallinen hyväksyntä.

9 artikla - Oikeuspaikka

Tuensaaja voi valittaa sopimuksen tai sen liitteiden määräysten soveltamista tai tulkintaa koskevasta komission päätöksestä Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen, jonka ratkaisuun voi hakea muutosta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelta.

OSA B - RAHOITUSTA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

10 artikla - Tukikelpoiset kustannukset

10.1 Tukikelpoisina pidetään toiminnan kustannuksia, jotka täyttävät seuraavat edellytykset:

- ne ovat suorassa yhteydessä sopimuksen kohteeseen ja niistä määrätään sopimuksessa (liite III)
- ne ovat sopimuksen kohteena olevan toiminnan toteuttamisen kannalta tarpeellisia
- ne ovat kohtuullisia ja moitteettoman varainhoidon periaatteiden mukaisia erityisesti kustannusvaikuttavuuden osalta
- ne ovat aiheutuneet sopimuksessa määriteltynä toiminnan toteutusaikana
- ne ovat toteutuneet, ne on kirjattu tuensaajan tilikirjanpitoon tai veroasiakirjoihin ja ne ovat tunnistettavissa ja valvottavissa.

10.2 Tukikelpoisia ovat seuraavat välittömät kustannukset:

- hankkeen henkilöstökustannukset eli

maksetut palkat, joihin on lisätty sosiaaliturvamaksut (ja muut palkkojen sivukulut); tukikelpoisia eivät ole muut henkilöstömenot, toimistokulut ja muut välilliset hallintokulut, jotka on kirjattava välillisiin kustannuksiin; hankkeeseen käytetty aika merkitään työaikakortteihin, joita henkilökunnan on täytettävä koko hankkeen ajan ja jotka hankkeen vetäjän on varmennettava vähintään kerran kuussa;

- toimintaan osallistuvan henkilöstön matka- ja oleskelukulut tuensaajan tavallisten määrien ja ehtojen mukaisesti;

- uusien tai käytettyjen laitteiden hankintakustannukset, jos kustannukset vastaavat tavanomaisia markkinoilla vallitsevia kustannuksia ja kyseisiä kohteita koskevat poistot tehdään tuensaajaan sovellettavien vero- ja kirjanpitosääntöjen mukaisesti; komissio voi ottaa huomioon kohteista tehtävät poistot ainoastaan siltä osin kuin ne vastaavat toiminnan kestoa, ellei kohteen luonne ja/tai käyttö edellytä muunlaista kohtelua;

- kulutushyödykkeistä ja tarvikkeista aiheutuvat kustannukset (jos ne ovat yksilöitävissä eivätkä sopimuksen mukaisesti kuulu talousarvion johonkin toiseen kohtaan);

- alihankinnoista aiheutuvat menot, jos komissio on hyväksynyt alihankinnan

- kirjallisesti etukäteen; tällöin tuensaajan on varmistettava, että siihen sopimuksen mukaisesti sovellettavia ehtoja sovelletaan myös alihankkijoihin;
- sopimuksen ehdoista suoraan aiheutuvat kustannukset (tiedonlevitys, toiminnan erityisarviointi, käännös- ja kopiointikulut jne.), tarvittaessa myös rahoituspalvelukustannukset (erityisesti vakuuksien hankkimisesta aiheutuneet kustannukset), eivät kuitenkaan kurssitappiot, ellei niitä mainita erikseen sopimuksessa;
- varaus ennakoiduttomia menoja varten, joka on enintään viisi prosenttia tukikelpoisista välittömistä kustannuksista.

10.3 Välillisistä kustannuksista voidaan yleensä hyväksyä tukikelpoisiksi määrätty prosenttiosuus välittömien tukikelpoisten kustannusten kokonaismäärästä.

- Välilliset kustannukset ovat tukikelpoisia, jos niihin ei sisälly sopimuksen mukaisesti talousarvion muihin kohtiin kuuluvia kustannuksia.
- Välilliset kustannukset eivät ole tukikelpoisia, jos tukisopimus koskee rahoitusta sellaisen yhteisön toteuttamalle toiminnalle, joka jo saa komissiolta toimintatukea.

10.4 Tukikelpoisia eivät ole seuraavat kustannukset:

- pääomainvestoinnit
- varaukset tulevien tappioiden tai velkojen varalta

- lainojen korot
- velat
- epävarmat saatavat
- kurssitappiot, ellei niitä mainita erikseen sopimuksessa
- luontoissuoritukset (ne voidaan kuitenkin ottaa huomioon avustuksen enimmäismäärää määritettäessä)
- kohtuuttomat tai perusteettomat kustannukset
- Euroopan unionin toimielinten henkilökunnan matka- ja oleskelukulut ja palkat
- hyväksytyn tukikelpoisuuskauden ulkopuolella aiheutuneet menot
- julkisen viranomaisen palveluksessa olevan henkilöstön palkat.

11 artikla - Kustannusselvitykset ja palautusjärjestelyt

11.1 Tuensaajan on esitettävä sovitussa määräajassa toiminnan kaikista menoista ja tuloista lopullinen kustannusselvitys, johon on liitetty täydellinen luettelo selvityksen laatimisessa käytetyistä tositteista. Näiden asiakirjojen on oltava tuensaajan valtuutetun edustajan varmentamia.

Tuensaajan on esitettävä väliselvityksiä tukikelpoisista kustannuksista vain siinä tapauksessa, että sopimuksessa erikseen määrätään niin.

11.2 Komissio maksaa sopimuksen mukaisen avustuksen loppuosan tarkastettuaan lopullisen kustannusselvityksen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän liitteen 13 artiklan määräysten soveltamista.

Komission tuensaajalle maksama kokonaismäärä ei saa missään olosuhteissa ylittää sopimuksessa vahvistettua avustuksen enimmäismäärää, vaikka todelliset kokonaiskustannukset ylittäisivätkin sopimuksen liitteessä III esitetyn arvion kokonaistuloista ja -menoista.

11.3 Komission maksaman avustuksen enimmäismäärää vähennetään vastaavassa suhteessa, jos verrattaessa lopullista kustannusselvitystä sopimuksessa esitettyyn arvioon kokonaistuloista ja -menoista käy ilmi, että:

- tuensaaja on saanut korkoa avustuksen ennakkomaksuna maksetulle osalle
- kokonaistulot ovat kokonaismenoja suuremmat
- toiminnan tuottamat tulot ovat suuremmat kuin talousarviossa esitetyt tulot
- tukikelpoiset todelliset kustannukset ovat pienemmät kuin talousarviossa esitetyt kustannukset.

11.4 Komission maksaman avustuksen määrän vähentäminen toteutetaan seuraavasti:

- toiminnan päätyttyä maksettavaa avustuksen loppuerää pienennetään
- jos komission jo maksama kokonaismäärä ylittää lopullisen maksettavan määrän, saajan on palautettava ylimenevä osuus.

12 artikla - Viivästyskorko

12.1 Komissio sitoutuu suorittamaan tämän sopimuksen mukaiset maksut

siten, että maksu veloitetaan komission tililtä 60 päivän kuluessa maksun perusteena olevasta tapahtumasta.

12.2 Komissio voi keskeyttää kyseisen määräajan kulumisen ilmoittamalla saajalle maksun perusteena olevaa tapahtumaa seuraavien 60 kalenteripäivän aikana, ettei maksupyyntöä voida hyväksyä, koska maksu ei ole erääntynyt, vaadittuja tositteita ei ole esitetty tai komissio katsoo tarpeelliseksi suorittaa lisätarkastuksia. 60 päivän määräajan kulumisen alkaa uudelleen siitä päivästä, jona virheetön maksupyyntö kirjataan.

12.3 Jos tuensaaja ei saa maksua 1 kohdassa määritellyn määräajan kuluessa, se voi kahden kuukauden kuluessa myöhästyneen maksun saamisesta vaatia Euroopan keskuspankin euromääräisiin toimintoihinsa soveltaman korkokannan mukaista viivästyskorkoa korotettuna puolellatoista prosenttiyksiköllä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 kohdan soveltamista.

13 artikla - Tekninen ja taloudellinen valvonta

13.1 Tuensaaja sitoutuu sallimaan komission henkilöstölle ja komission valtuuttamille henkilöille pääsyn tiloihin, joissa toimintaa toteutetaan, sekä mahdollisuuden tutustua kaikkiin toiminnan tekniseen toteutukseen ja taloushallintoon liittyviin asiakirjoihin. Komission valtuuttamien henkilöiden pääsyä kyseisiin tiloihin tai mahdollisuutta tutustua kyseisiin asiakirjoihin voidaan rajoittaa komission ja saajan välillä sovittavin luottamuksellisuutta koskevin järjestelyin.

13.2 Tuensaaja suostuu siihen, että komissio ja Euroopan yhteisöjen tilintarkastustuomioistuin tekevät 21

päivänä joulukuuta 1977 annetun Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavan varainhoitoasetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna, mukaisesti avustuksen käyttöä koskevia tarkastuksia sopimuksen keston ajan ja viiden vuoden ajan sopimuksen päättymispäivästä.

13.3 Tuensaaaja sitoutuu varmistamaan, että myös sen mahdolliset alihankkijat hyväksyvät kyseisen velvoitteen.

13.4 Komission tai Euroopan yhteisöjen tilintarkastustuomioistuimen tarkastukset voidaan suorittaa kirjallisen aineiston perusteella tai paikalla, ja ne käsittävät toiminnan kustannusten kirjanpidon sekä kaikkien tositteiden tarkastuksen.

14 artikla - Avustuksen palauttaminen

14.1 Tässä liitteessä olevassa 3 artiklan 1 ja 2 kohdassa sekä 11 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa tuensaaaja sitoutuu palauttamaan komissiolle komission määräämällä tavalla ja sen asettamana määräaikana saamansa avustuksen siltä osin kuin se ylittää toiminnan toteutuneet tukikelpoiset kustannukset.

14.2 Jos sopimus irtisanotaan jossakin tämän liitteen 3 artiklan 3 kohdassa määritellyistä tapauksista, komissio voi vaatia tuensaaajalle maksetun avustuksen palauttamista kokonaan tai osittain. Komissio määrää avustuksen palautustavasta ja määräajasta.

14.3 Jos tuensaaaja ei suorita kyseisiä palautuksia komission asettamana määräaikana, komissio voi lisätä maksettaviin määriin Euroopan keskuspankin euromääräisiin toimintoihinsa soveltaman korkokannan

mukaisen viivästyskoron korotettuna puolellatoista prosenttiyksiköllä.

14.4 Tuensaaajan on maksettava kaikki komissiolle suoritettavien palautusten yhteydessä perityt toimitusmaksut.

14.5 Komission tekemä päätös avustuksen takaisinperimisestä, joka on toimitettu palautuksen komissiolle maksavalle tuensaaajalle, on täytäntöönpanokelpoinen EY:n perustamissopimuksen 192 artiklassa, EHTY:n perustamissopimuksen 92 artiklassa ja Euratomin perustamissopimuksen 164 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

14.6 Komissiolle palautettava avustus voidaan vähentää mistä tahansa määristä, jotka komission on maksettava saajalle.

1.2 Vakuus

(Tukisopimuksen 4 artiklan 1 kohdassa olevan vaihtoehdon 1 tai 2 soveltamiseksi pääosasto XIX lisää tähän kohtaan oikeudellisen yksikön ja varainhoidon valvonnan hyväksymät mallikirjeet.)

LIITE C

TUKISOPIMUS

Euroopan yhteisö / Euroopan atomienergiayhteisö / Euroopan hiili- ja teräsyhteisö, ('yhteisö'), jota edustaa Euroopan yhteisöjen komissio, (**'komissio'**), jota puolestaan edustaa

ja

[tuensaajan täydellinen virallinen nimi] [lyhenne], jonka toimipaikan osoite on *(osoite [toimipaikan osoite yritysten ja yhdistysten osalta; päätoimipaikan osoite julkisten laitosten ja korkeakoulujen osalta], tarvittaessa alv-tunnus ja yhdistysrekisterinumero),*

('tuensaaja'), jota edustaa *(allekirjoittajan nimi ja asema [oikeushenkilöiden osalta henkilö, jolla on valtuudet toimia tuensaajayhteisön puolesta suhteissa kolmansiin osapuoliin: puheenjohtaja, pääjohtaja, rehtori, hallinto- tai talousjohtaja])*

ovat sopineet seuraavaa:

1 artikla - Tuen kohde

1.1 Komissio on päättänyt myöntää tukea tässä sopimuksessa ja sen liitteissä määritellyin ehdoin, joihin saaja vakuuttaa tutustuneensa ja jotka se vakuuttaa hyväksyvänsä toteuttaessaan seuraavaa toimintaa: (jäljempänä 'toiminta').

1.2 Tuensaaja ottaa vastaan tuen ja sitoutuu toteuttamaan toiminnan omalla vastuullaan.

Toiminta kuvaillaan yksityiskohtaisesti liitteessä I, joka on tämän sopimuksen erottamaton osa.

1.3 Toiminta toteutetaan pääasiassa seuraavalla paikkakunnalla / seuraavilla paikkakunnilla: [...].

2 artikla - Kesto

2.1 Toiminnan kesto on kuukautta[ensimmäisestä päivästä [kuukausi] sen jälkeen kun sopimuspuolista jälkimmäinen on allekirjoittanut sopimuksen *tai päivämäärä*] alkaen ('aloituspäivä').

2.2 Sopimus päättyy..... [*päivämäärä*], ('päättymispäivä').

2.3 Tuensaaja sitoutuu säilyttämään kaikki tämän sopimuksen mukaisten maksujen tositteet viiden vuoden ajan mahdollista tarkastusta varten.

3 artikla - Toiminnan rahoitus

3.1 Tuensaajan tukikelpoisten todellisten kustannusten määräksi arvioidaan euroa. Toiminnan yksityiskohtainen talousarvio esitetään liitteessä III, joka on tämän sopimuksen erottamaton osa. Siihen sisältyvät ainoastaan kustannukset, joihin voidaan myöntää yhteisön rahoitusta liitteen II mukaisesti. [Tukikelpoisiksi välillisiksi kustannuksiksi voidaan hyväksyä [enintään] 7 prosentin suuruinen osuus tukikelpoisista välittömistä

kokonaiskustannuksista]¹⁸ [liitteessä II olevan 10 artiklan 3 kohdassa määritetyin edellytyksin.]

- [Toiminnan kokonaiskustannukset eivät voi sisältää tuensaajan luontoissuorituksia, joista annetaan erillinen selvitys liitteessä III.
- Koska komissio kuitenkin ottaa tällaiset suoritukset huomioon määrittäessään toiminnalle myönnettävän avustuksen määrää, tuensaaja sitoutuu suorittamaan ne tässä sopimuksessa määrättyin ehdoin. Tämän sitoumuksen noudattamatta jättäminen saattaa johtaa sopimuksen purkamiseen liitteessä II olevan 3 artiklan mukaisesti.]¹⁹

3.2 Komissio antaa saajan käyttöön enintään euroa, mikä on prosenttia tukikelpoisista todellisista kustannuksista (ks. 3 artiklan 3 kohta).

3.3 Jos toteutuneet tukikelpoiset kustannukset osoittautuvat toiminnan päätyttyä 1 kohdassa arvioituja kokonaiskustannuksia pienemmiksi, komission rahoitusosuutta supistetaan siten, että se vastaa edellä mainittua prosenttiosuutta tukikelpoisista kustannuksista. Tuensaaja sitoutuu maksamaan takaisin komissiolle ylimenevän osuuden jo saamastaan avustuksesta.

3.4 Tuensaaja suostuu siihen, että tuesta ei saa missään olosuhteissa aiheutua voittoa, ja että se saa kattaa ainoastaan toiminnan tulojen ja menojen tasapainottamiseen vaadittavan määrän.

3.5 Tuensaaja hyväksyy sen, että tuki ei ole komissiolta perittävä saatava eikä sitä sen vuoksi voida osoittaa toiselle yhteisölle tai siirtää kolmannelle osapuolelle.

4 artikla - Maksujärjestelyt

4.1 Komissio maksaa tuen seuraavasti:

- [...] euroa [..... prosenttia 3 artiklan 2 kohdassa mainitusta summasta] ennakkomaksuna 60 päivän kuluessa siitä, kun tämä allekirjoitettu sopimus on otettu vastaan ja hyväksytty ja tuensaaja on esittänyt laskun [ja samansuuruisen vakuuden];
- [...] euroa [..... prosenttia 3 artiklan 2 kohdassa mainitusta summasta] 60 päivän kuluessa väliraportin ja [toiminnan rahoitusta koskevan väliselvityksen sekä] maksupyyntöön vastaanottamisesta ja hyväksymisestä];
- Loppuerän 60 päivän kuluessa 5 kohdassa tarkoitettujen asiakirjojen sekä **lopullisen maksupyyntöön** vastaanottamisesta ja hyväksymisestä.

4.2 Komission maksut suoritetaan seuraavalle tuensaajan pankkitilille:

- [tuensaajan pankkiyhteystiedot]

¹⁸ Yleiskustannuksia koskeva vakiolauseke.

¹⁹ Kohta lisätään, jos tuensaajalla on luontoissuorituksia.

4.3 Komissio suorittaa maksut euroina. Toteutuneet kustannukset muunnetaan euroiksi *Euroopan yhteisöjen virallisen lehden* C-sarjassa julkaistuu kurssiin, joka on voimassa sen kuukauden ensimmäisenä työpäivänä, jona maksu suoritetaan.

– Tämä sopimus ei kata kurssitappioita, vaan ne jäävät tuensaajan maksettaviksi.

5 artikla - Raportit ja muut asiakirjat

Tuensaaja sitoutuu toimittamaan toiminnan päättymisen jälkeen komissiolle kolmen kuukauden kuluessa tämän sopimuksen 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta päivämäärästä seuraavat asiakirjat:

oikeaksi todistettu jäljennös lopullisesta selvityksestä, joka koskee hankkeesta aiheutuneita todellisia menoja ja tuloja ja joka on laadittu samaan muotoon kuin alustava arvio, sekä täydellinen luettelon lopullisen kustannusselvityksen laadinnassa käytetyistä tositteista. Näiden asiakirjojen on oltava tuensaajan valtuutetun edustajan varmentamia;

edellä mainitun tuen käyttöä koskeva loppuraportti kolmena kappaleena (joista vähintään yhden on oltava tulostettu paperille).

6 artikla - Yleiset hallinnolliset määräykset

Kaikki tähän sopimukseen liittyvät tiedot on annettava kirjallisina ja toimitettava seuraaviin osoitteisiin:

Komissiolle

European Commission

Directorate-General [..]

Attention...

[osoite]

Tuensaajalle

[..]

7 artikla - Loppumääräykset

7.1 Tämän sopimuksen liitteinä ovat seuraavat asiakirjat, jotka ovat sen erottamaton osa:

- Liite I: Toiminnan kuvaus
- Liite II: Euroopan yhteisöjen tukisopimukseen sovellettavat yleiset ehdot
- Liite III: Toiminnan talousarvio

7.2 Jos liitteiden ja sopimuksen määräykset poikkeavat toisistaan, sovelletaan sopimuksen määräyksiä. Liitteen II määräykset ovat ensisijaisia muiden liitteiden määräyksiin nähden.

8 artikla - Toimintaan sovellettavat erityisehdot

Tehty Brysselissä kahtena kappaleena.

Tuensaajan puolesta

Komission puolesta

[ensimmäisellä sivulla mainittu laillinen edustaja]

[valtuutetun tai edelleenvaltuutetun
tulojen ja menojen hyväksyjän
nimi]

[allekirjoitus]

[allekirjoitus]

[päiväys]

LIITE 2

Valtioista riippumattomien eurooppalaisten ympäristöjärjestöjen tukemista koskevan toimintaohjelman tarkistus

Yleisiä huomioita ovat esittäneet seuraavat järjestöt:

BirdLife International (Euroopan toimisto)

Climate Network Europe

European Environmental Bureau

European Federation for Transport and Environment

Friends of the Earth Europe

International Friends of Nature

World Wide Fund for Nature (Euroopan toimisto)

Bryssel, lokakuussa 2000

Osallistuminen Euroopan yhteisön ympäristöpolitiikkaan ja ympäristölainsäädännön valmisteluun

Kahdeksan järjestön (BirdLife, CNE, EEB, FoEE, Greenpeace, NFI, T&E, WWF) muodostama ryhmä (ns. Green 8) on edistänyt yhteisön ympäristöpolitiikan ja -lainsäädännön kehittämistä ja täytäntöönpanoa monilla eri aloilla, joita ovat esimerkiksi seuraavat ²⁰:

Toiminnan laji

- EU:n päätöksentekijöiden (komission, Euroopan parlamentin ja neuvoston) tietoisuuden lisääminen
- tietoisuuden lisääminen sisäisissä verkostoissa ja yhteistyökumppanien kesken (valtioista riippumattomat järjestöt ja kansalaisjärjestöt)
- analyysit ja asiantuntija-apu EU:n toimielimille
- edustus EU:n toimielimissä
- poliittisten kantojen koordinointi ja kehittäminen
- politiikan keskeisten kysymysten määrittely
- EU-politiikan päälinjoista ja niiden kehityksestä tiedottaminen sisäisissä verkostoissa

²⁰ Tämä luettelo on ainoastaan esimerkinomainen eikä siis missään tapauksessa täydellinen. Luettelo olisi huomattavasti pitempi, jos siinä mainittaisiin kaikki ympäristöverkostojen tai -ryhmien asiaa koskeva toiminta.

Toiminnan alat

Kauppa, talous ja ympäristö

- EY:n kauppapolitiikkasopimusten ja EU:n alueellisten kauppasopimusten vaikutukset kestäväan kehitykseen ja luonnonvarojen kestäväan hoitoon kehitysmaissa
- Strategisen vaikutusten arvioinnin määrittely ja edistäminen EY:n kauppapolitiikan täytäntöönpanossa
- Osallistuminen Euro-Välimeri-kumppanuussuhteisiin sekä Välimeren vapaakauppa-alueen käsittelevään kansalaisfoorumiin (Stuttgart) ja parlamentin kuulemiseen
- Osallistuminen komission kauppapolitiikan pääosaston kanssa toimivaan yhteistyöryhmään
- WTO: kauppa ja ympäristö
- Ympäristöä ja työllisyyttä koskeva tiedonanto
- EU:n työllisyysstrategia

EU:n kehitysyhteistyöpolitiikka ja ulkomaankauppa

- EY:n uutta kehitysyhteistyöpolitiikkaa koskeva tiedonanto
- Ympäristökysymysten integroiminen EY:n kehitysyhteistyöhön sekä pohjoisen ja etelän välisiin suhteisiin
- Tiedonanto ympäristökysymysten

integroimisesta EY:n kehitysyhteistyöpolitiikkaan

- Tiedonanto trooppisten metsien suojelusta kehitysmaissa
- Tiedonanto ilmastonmuutoksesta kehitysmaissa
- Johdonmukaisuutta koskeva tiedonanto
- EY:n kehitysyhteistyöpolitiikan edistäminen
- Osallistuminen valtioista riippumattomien järjestöjen monialaisen ryhmän työhön, joka koskee kumppanuudesta valtioista riippumattomien järjestöjen kanssa annettuun EY:n tiedonantoon liittyvää koordinoitua
- Osallistuminen komission pääsihteeristön johtamaan avustusten hallinnointia käsittelevään EY:n työryhmään
- RIO + 10 -konferenssi: yhteinen aloite, johon osallistuvat EPE, Eurooppa-liike, UNEP, ETUC, GLOBE, ICDA, ICLEI ja WBCSD
- Yhteistyö valtioista riippumattomien kehitysyhteistyöjärjestöjen kanssa kehitysyhteistyöasioiden neuvoston alaisessa työryhmässä

- EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan verkostotoiminnan sisäinen koordinoitua

- Balkanin vakaussopimus (alueellinen ympäristön jälleenrakennusohjelma)

Välimeren-politiikka

- Euro-Välimeri-kumppanuus
- Lyhyen ja keskipitkän aikavälin ympäristöohjelman (SMAP) arviointi

	ja ehdotukset sen ympäristöä koskevien osien lujittamiseksi		täytäntöönpanoa koskevien seminaarien järjestäminen
–	Ympäristönsuojeluvaatimusten huomioon ottaminen strategisessa Euro-Välimeri-kumppanuudessa	–	EU:n makean veden politiikan sisäinen koordinointi
–	EU:n suorien ulkomaisten investointien vaikutukset	Luontotyytit, biologinen monimuotoisuus ja bioteknologia	
–	Sisäisiä verkkoja koskevan politiikan koordinointi Välimeren alueella	–	Luontotyyppidirektiivin täytäntöönpanon edistäminen
–	Välimeren vapaakauppa-alueen kehityksen seuranta	–	Natura 2000 -verkoston toteuttamisen edistäminen
Vesi		–	Tarkkailijan asema luontotyyppidirektiivin tieteellisessä työryhmässä
–	EU:n makean veden politiikka	–	Euroopan luontotyyppifoorumin sihteeristö (kansainväliset luonnonsuojelujärjestöt)
–	EU:n jäsenvaltioiden ja KIE-maiden vesihankkeille myönnettävän EU-rahoituksen ympäristönäkökohtien osuuden lisääminen	–	EY:n luonnonsuojelulainsäädännön täytäntöönpano KIE-maissa
–	Vesipolitiikan kehysdirektiivi: hyväksyminen ja täytäntöönpano	–	Luonnonvarojen suojeluun liittyvä biologista monimuotoisuutta koskeva EY:n toimintasuunnitelma
–	Veden hinnoittelun edistäminen	–	Euroopan ympäristökeskuksen ja Euroopan ympäristönsuojelua käsittelevän teemakeskuksen tehtävät
–	Veden hinnoittelua koskeva tiedonanto (osallistuminen asiaa koskevaan EY:n kokoukseen, EU:ssa käytävään keskusteluun ja keskusteluasiakirjan laadintaan)	–	Ympäristövahinkovastuu
–	Komission ehdotus prioriteettiaineiden luettelosta ja vaarallisten prioriteettiaineiden valinnasta	–	Luontotyyppinä ja eliölajeja koskevan politiikan sisäinen koordinointi
–	Kaivosjäte / kaivosjätehuolto ja sen vaikutukset sisävesiin	–	Geneettisesti muunnettujen organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön annetun direktiivin 90/220 tarkistaminen
–	Kosteikkojen suojelu ja järkipäiväkäyttö	–	Tärkeiden lintualueiden julkaiseminen
–	EU:n makean veden politiikkaa ja vesipolitiikan kehysdirektiivin	Maatalous ja maankäyttö	
		–	Yhteisen maatalouspolitiikan uudistus
		–	Agenda 2000

- Täydentävä ympäristöehto (tukijärjestelmiä koskevista yhteisistä säännöistä annettu asetus 1259/1999)
- Maaseudun kehittämistä koskeva asetus 1257/1999
- Maaseudun yhdenmety kestävä kehitys
- Maaseudun kestävä kehityksen periaatteet
- Yhteisen maatalouspolitiikan uudistaminen vuonna 2006
- Maatalous ja kauppa (WTO)
- EU:n maatalous- ja maaseudun kehittämispolitiikkaa koskevien valmiuksien parantaminen KIE-maissa ja Välimeren maissa
- Kaupunkien ja alueiden suunnittelun ja kehityksen korostaminen
- Maatalouspolitiikan sisäinen koordinointi
- Osallistuminen maatalouden pääosaston alaisten neuvoa-antavien komiteoiden työskentelyyn

Metsät

- Osallistuminen EU:n metsien sertifiointia koskevaan keskusteluun
- EU:n maaseudun kehittämistä koskevan asetuksen metsätaloustoimenpiteet
- Metsäpaloja ja ilmansaasteita koskevien EY:n asetusten tarkistaminen
- Yhteisön laajentumisen vaikutukset metsiin

- Ympäristömerkki (pehmopaperi ja huonekalut)
- Julkisia hankintoja koskeva asetus
- Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanemiseksi toteutettava EY:n biologista monimuotoisuutta koskeva toimintasuunnitelma ja metsät
- Yleiseurooppalainen prosessi (ns. Helsingin prosessi)
- Suojellut metsäalueet (Natura 2000)
- Ilmastonmuutos ja metsät (nieluja koskevat neuvottelut)
- EU:n metsäpolitiikan täytäntöönpanon seuranta
- EU:n metsien ja korkintuotannon neuvoa-antava komitea
- Metsäteollisuuskomitea (yrittötoiminnan pääosasto)
- Euroopan metsäjärjestöjen koordinointi

Kalastus

- Ympäristöpolitiikan integroiminen yhteiseen kalastuspolitiikkaan
- Yhteisen kalastuspolitiikan tarkistus (verotus, kiintiöt jne.)
- Biologista monimuotoisuutta koskeva toimintasuunnitelma ja kalastus
- Kalastusalan tukien uudistus, polttoainevero ja valtiontuet mukaan lukien
- Rakennerahastoasetus (KOR)
- Kalatalouden ohjauksen rahoitusvälineen (KOR) täytäntöönpanoa koskevien toimenpideohjelmien arviointi

- Tukia koskevan tiedon saatavuus: avoimuus
- FAO:n, OECD:n ja WTO:n tukiudistus
- Mereen ja kalastukseen liittyvän politiikan sisäinen koordinointi

Ilmastomuutos ja energia

- Perinteisen energiantuotannon tehokkaimman ja ympäristöystävällisimmän muodon eli sähkön ja lämmön yhteistuotannon edistäminen
- Uusiutuvia energialähteitä koskevan komission valkoisen kirjan tukeminen
- Energiatuotteiden vähimmäisveroa koskeva ns. Monti-direktiivi
- Uusiutuvia energialähteitä koskevan direktiivin hyväksymisen edistäminen tavoitteena uusiutuvien energialähteiden käytön kaksinkertaistaminen vuoteen 2010 mennessä
- Asuntojen ja toimistojen lämmönkulutuksen vähentämistä koskevan yleiseurooppalaisen politiikan määrittely
- Energiatehokkuuden lisääminen ja kasvihuonekaasupäästöjen Kioton jälkeinen vähentäminen valikoiduilla sektoreilla Euroopan maissa (ei ainoastaan EU:ssa), yhteistyössä Utrechtin yliopiston ja Fraunhofer-instituutin kanssa
- Polttokennojen käytön edistäminen sekä liikenteessä että sähkön (ja lämmön) tuotannossa

- Aurinkolämpösähkön edistäminen hajautetun aurinkosähköteknologian ohella
- Osallistuminen liikennealan maailmalaajuiseen yhteistyöhön - todennäköisesti sellaisen auton massatuotantoon, jonka polttoaineen kulutus on enintään 3 litraa 100 kilometrillä
- Kolmannen osapuolen sertifioiman puhtaan energian merkin edistäminen
- Ns. vihreä sähkö ja myöhemmin muut ekologisesti kestävät energiamuodot
- Ilmastomuutosta koskeva politiikka kehitysmaissa
- Energian ja liikenteen pääosaston alainen neuvoa-antava energiakomitea
- Euroopan ilmastomuutosohjelman työryhmät (kaikkien työskentelyyn osallistuminen ja valtioista riippumattomien järjestöjen osallistumisen koordinointi)
- EU:n päästökauppaa koskeva vihreä kirja
- Direktiivi uusiutuvista energialähteistä sähkön sisämarkkinoilla
- Tiedonanto EU:n energiatehokkuutta koskevasta toimintasuunnitelmasta
- Ympäristönsuojeluun myönnettävää valtiontukea koskevat suuntaviivat
- EU:n energiahuoltoa koskeva vihreä kirja
- Dilemma-raportti (energian ja liikenteen pääosasto)
- SAVE- ja ALTENER-ohjelmat (liikenteen ja energian pääosasto) (vastaus leikkauksiin)

- Ilmastomuutosta käsittelevän EU:n tilapäisen ryhmän avustaminen
- Asiakirja ydinvoimaloiden turvallisuudesta ehdokasmaissa

Kuljetus, liikenne ja matkailu

- Ympäristöä ja ilmailua koskeva komission tiedonanto
- Yhteisen liikennepolitiikan tarkistus
- TEN-suuntaviivat
- Ilmanlaatu; esimerkiksi Auto/Oil-ohjelma ja sen johdannaisdirektiivit
- Tehokkaan melupolitiikan luominen EU:lle
- Neuvonanto; esimerkiksi asiantuntija-apu GNSS:n neuvoantavalle foorumille
- Kestävää kaupunkiliikennettä koskeva vihreä kirja
- Hanke, jolla kannustetaan tavarankuljetusten siirtämistä maanteiltä raiteille; kyseessä ei ole komission hanke, mutta se on yhteydessä EY:n tavoitteeseen, joka koskee rautateiden säilyttämistä ja kehittämistä
- Kestävä matkailupolitiikka; matkailu ja työllisyys

Kestävän kehityksen prosessit, vuoropuhelu ja välineet

- Viidennen ympäristöä koskevan toimintaohjelman asiakirjat ja esitykset
- Kuudes ympäristöä koskeva toimintaohjelma

- Euroopan ympäristövastuu ja EU:n politiikkojen vaikutukset koko maailman kestävykseen

- Komission viiden vuoden ohjelmataavoitteet

- Integraatiostrategia

- Kestävän kehityksen strategia

- Avoimuus ja kansalaisten osallistuminen (Århusin yleissopimus)

- Oikeussuoja, perusoikeuskirja

- "Euroopan ympäristö" -prosessi

- Sen edistäminen, että rakennerahastojen ja koheesiorahaston tukea ja liittymistä edeltävää tukea osoitetaan kestäväan kehitykseen (EU-lainsäädännössä ja täytäntöönpanossa kansallisella tasolla)

- Transatlanttinen vuoropuhelu ympäristöasioissa

- Kestävän kehityksen toimikunta, Agenda 21

- Ennalta varautumisen periaate

- OECD-suhteet

EU:n toimielimiä koskevat kysymykset

- EY:n toimielinten uudistus

- Ympäristönäkökohtien huomioon ottaminen perustamissopimuksessa, osa III: ehdotukset vuoden 2000 hallitustenväliselle konferenssille (Nizzan sopimus)

- "Vihreämpi varainhoito"

- Laajentumispolitiikka ja ympäristö

- Agenda 2000

Kauppa ja teollisuus

- Strateginen ympäristövaikutusten arviointi
- Julkiset hankinnat
- Ympäristövahinkovastuuta koskeva valkoinen kirja
- Teollisuuden ympäristövaikutusten vähentäminen
- Osallistuminen Euroopan kierrätysfoorumiin
- Ekologinen tuotepolitiikka
- Eurooppalaisten ympäristömerkkien kehittäminen
- Vaarallisista kemikaaleista luopuminen
- Jätteiden syntymisen torjunta ja hyvä jätehuolto
- Tekniset standardit, ympäristöstandardointiviraston perustaminen